

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Аналіз та контроль ефективності діяльності фермерського господарства»

Студентки 2 курсу, бм групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий аналіз та аудит» _____

Полонської Юлії
Василівни

Науковий керівник
д-р екон. наук, проф. _____

Симоненко
Валентин
Костянтинович

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, доц. _____

Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

**Освітній ступінь «магістр»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
спеціалізація «Фінансовий аналіз та аудит»**

Затверджую

Зав. кафедри,

д.е.н., доц,

“ ”

К.О. Назарова

2019 р.

**Завдання
на випускн кваліфікаційну роботу студентки**

Полонської Юлії Василівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи:

«Аналіз та контроль ефективності діяльності фермерського господарства» (на матеріалах ФГ «Теолінське»).

Затверджено наказом ректора від «18» січня 2019 р. №140.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 01 листопада 2019 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета дослідження: вивчення та обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних аспектів аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства та розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

Об'єкт дослідження: процес аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.

Предмет дослідження: теоретичні, організаційні, методичні та практичні засади аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське».

Перелік графічного матеріалу: таблиці, в яких представлено динаміку ресурсного забезпечення підприємства за 2014-2018 рр.; таблиці, які містять результати систематизації нормативно-правового регулювання аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства; схеми, рисунки, графіки, які ілюструють пропозиції з удосконалення інформаційного забезпечення, організації та методики аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.

4. Консультанти по роботі (проекту), із зазначенням розділів проекту, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

- 1.1. Змістова характеристика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства
- 1.2. Організаційно-економічна характеристика ФГ «Теолінське»

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Інформаційне забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

- 2.1. Інформаційно-облікове забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства
- 2.2. Аналітичне забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Організація і методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

- 3.1. Організація аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства
- 3.2. Методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Висновки до розділу 3

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

6. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи (проекту)	
		За планом	Фактично
1	Наукова стаття	01.06.2019 р.	27.05.2019
2	1 розділ	02.09.2019 р.	30.08.2019
3	2 розділ	03.10.2019 р.	01.10.2019
4	3 розділ	20.10.2019 р.	15.10.2019
5	Подання завершеної роботи на кафедру	01.11.2019 р.	01.11.2019 р.

7. Дата видачі завдання « ____ » січня 2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

д.е.н., проф. Симоненко В.К.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми

д.е.н., доц. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент

Полонська Ю.В.
(прізвище, ініціали, підпис)

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студенткою Полонською Ю.В. було виконано випускну кваліфікаційну роботу на тему «Аналіз та контроль ефективності діяльності фермерського господарства» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», спеціалізацією «Фінансовий аналіз та аудит» відповідно до завдання, виданого науковим керівником.

Обрана тема дослідження є актуальною, оскільки ефективність є ключовим індикатором оцінки раціонального господарювання, ступеня досягнення цілей підприємством, виконання покладених на нього функцій. Особливо актуальним питання ефективності є для сільськогосподарських підприємств України, які засвідчують збитковість діяльності. На макроекономічному рівні ефективне господарювання та зростання ступеня задоволення суспільних потреб значною мірою досягається за рахунок діяльності держави, зокрема, через здійснення функцій аналізу та контролю за діяльністю підприємств, що реалізується у формі аудиту ефективності.

Студенткою на належному рівні було виконано усі завдання, поставлені у випускній кваліфікаційній роботі, виявлено проблеми у проведенні аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства, сформульовано рекомендації для їх вирішення. Робота містить достатньо графічного матеріалу.

Загалом, робота відповідає вимогам до змісту та структури, виконана на належному науково-практичному рівні, заслуговує на позитивну оцінку та рекомендується до захисту в екзаменаційній комісії.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студентки _____ Полонської Ю.В.
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми) _____ д.е.н., доц. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____ д.е.н., доц. Назарова К.О.
(прізвище, ініціали, підпис)

« _____ » _____ 201 _____ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Теоретичні засади аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	10
1.3. Змістова характеристика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	10
1.4. Організаційно-економічна характеристика ФГ «Теолінське».....	16
Висновки до розділу 1.....	24
Розділ 2. Інформаційне забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	25
2.1. Інформаційно-облікове забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	25
2.2. Аналітичне забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	32
Висновки до розділу 2.....	40
Розділ 3. Організація і методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	41
3.1. Організація аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	41
3.2. Методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.....	49
Висновки до розділу 3.....	56
Висновки та пропозиції.....	57
Список використаних джерел.....	60
Додатки.....	68

ВСТУП

Актуальність теми роботи. Аналіз та контроль ефективності є сучасною та актуальною формою здійснення державного фінансового контролю. Особливе значення наразі має його проведення на підприємствах аграрної сфери, яка значною мірою є дотаційною та вимагає підвищення ефективності господарської діяльності. Сучасною формою організації господарювання в аграрній сфері є створення фермерських господарств. Здійснення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства дозволяє забезпечити ефективне господарювання та максимізацію прибутку. Аналіз та контроль ефективності дозволяє виявляти та попереджати потенційні помилки в системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю фермерського господарства. Ступінь досягнення мети аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства безпосередньо залежить від якісної організації та методики контрольного заходу, що наразі має низку невирішених питань.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти здійснення аналізу та контролю (аудиту) ефективності досліджуються в працях таких вітчизняних і зарубіжних вчених як: М. Бариніна, М. Білуха, В. Бурцев, А. Мамишев, Є. Мних, С. Рябухін, А. Саунін, В. Симоненко, Ю. Слободяник, Л. Сухарева, С. Степашин, І. Стефанюк, Б. Усач, Т. Федченко, І. Чумакова. Опубліковані наукові дослідження, а також постійні зміни у законодавстві, яке регулює здійснення державного фінансового контролю, свідчать про те, що подальшого дослідження потребує комплекс питань, пов'язаних з удосконаленням організації та методики аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства в Україні.

Метою дослідження є вивчення та обґрунтування теоретичних, організаційних та методичних аспектів аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства та розробка пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі **завдання**:

- надати змістову характеристику аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства;
- представити організаційно-економічну характеристику ФГ «Теолінське»;
- дослідити інформаційно-облікове забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства;
- визначити особливості аналітичного забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства;
- надати характеристику організації аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства;
- розкрити зміст методики аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.

Об'єктом дослідження є процес аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні, методичні та практичні засади аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське».

Методи дослідження. Основою проведеного дослідження є діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у безперервному їх розвитку і взаємозв'язку. При вирішенні поставлених завдань застосовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: логічного аналізу, експертних оцінок і контрольних запитань, статистичних порівнянь, наукової абстракції, індукції, дедукції, абстрагування, синтез, групування, узагальнення, індукція, метод причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний метод.

Інформаційну базу роботи склали законодавчі та нормативні акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інші нормативні документи, які регламентують питання аналізу та контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності підприємства, науково-методична література із досліджуваної теми, а також дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності ФГ «Теолінське».

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні науково-обґрунтованих рекомендацій щодо організації та методики контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності фермерського господарства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у представлених у роботі практичних рекомендаціях з удосконалення контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське».

Публікації за результатами дослідження. Основні результати дослідження опубліковано у науковій статті «Особливості планування аудиту ефективності діяльності фермерського господарства» у збірнику наукових статей студентів «Аналітичні та аудиторські імперативи діяльності підприємств».

Загальна характеристика структури та обсягу роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Змістова характеристика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Державний фінансовий контроль відповідно до чинного законодавства здійснюється у різних формах. Розгляд зазначеного питання слід здійснювати шляхом аналізу чинних нормативно-правових актів, які регулюють проведення фінансового контролю уповноваженими державними органами: Рахунковою палатою України та Державною аудиторською службою України (далі - Держаудитслужбою).

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату», державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення:

- фінансового аудиту;
- аудиту ефективності;
- експертизи, аналізу та інших контрольних заходів [57].

Держаудитслужба реалізує державний фінансовий контроль через здійснення:

- державного фінансового аудиту;
- перевірки державних закупівель;
- інспектування (ревізії);
- моніторингу закупівель [56].

При цьому, в законі зазначено, що державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю [56].

Як бачимо, контроль ефективності у формі аудиту ефективності уповноважена здійснювати тільки Рахункова палата України. Однак, якщо звернути увагу на зміст поняття «державний фінансовий аудит», який уповноважена здійснювати Держаудитслужба, то стає зрозуміло, що ця форма контролю також передбачає аналіз не лише щодо критерію законності, але й ефективності, що варто розглянути більш детально.

Аудит ефективності почав широко практикуватися органами фінансового контролю в більшості розвинутих країнах після ухвалення Конгресом INTOSAI (Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю) Лімської декларації з керівних принципів фінансового контролю (1977 року) [9, с. 187].

У стандартах INTOSAI визначено, що аудит ефективності – це об'єктивне і систематичне вивчення програми, діяльності, систем функціонування або управління і процедур організації для надання оцінки визначених цілей, досягнення економії, ефективності і результативності у використанні ресурсів. Цей аудит спрямований на отримання додаткового результату в організаційних та управлінських процесах.

При проведенні такого контролю (аудиту) центральну роль відіграють три категорії: економічність - мінімізація затрат ресурсів; ефективність – досягнення максимальних результатів (кількості, якості продукту) при визначеному доступному обсязі ресурсів; результативність – максимальне досягнення мети діяльності, встановлених цілей чи запланованих результатів [9, с. 188].

Отже, теоретичну платформу аудиту ефективності власне і формують три зазначені категорії: економічність, ефективність та результативність або, як прийнято їх називати Модель трьох "Е" (оскільки, в англійській мові усі три терміни починаються з літери "Е"). Ця модель ґрунтується на припущенні, що реалізацію будь-якої діяльності / функції / процесу можна, та навіть необхідно, організувати у ланцюговій послідовності її основних елементів із забезпеченням чіткого взаємозв'язку між ними [9, с. 187].

Економічність, ефективність та результативність визначаються за різними підходами. Економічність зосереджена на мінімальному використанні ресурсів

для отримання результату. При цьому використовувані ресурси повинні надаватися вчасно, в потрібному обсязі, необхідної якості і за найкращою ціною.

Ефективність – це оптимальне співвідношення між продуктом і ресурсами, яке має бути максимальним, тобто забезпечення максимальної віддачі від витрачених ресурсів. Також ефективність стосується можливості покращення якості продукту (товару чи послуги) без додаткових витрат ресурсів (рис. 4). Категорія ефективності відноситься до взаємозв'язку задіяних ресурсів і результатів, з точки зору обсягу, якості та своєчасності [25, с. 327].

Результативність стосується правильного визначення цілей, досягнення визначених цілей і бажаних результатів, тобто результативність – це забезпечення того, щоб будь-яка діяльність сприяла досягненню мети та бажаного результату [25, с. 329].

Таким чином, контроль ефективності спрямований на мінімізацію (економію) ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності та на формуванні потреби у ресурсах. Крім того, залежно від проблем, що виникають у процесі діяльності установи, увагу при проведенні контролю ефективності можна зосередити і на питаннях ефективності, або питаннях результативності діяльності (програми, процесу, послуги, управлінського рішення (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Співвідношення категорій економічності, ефективності та результативності як критеріїв аналізу та контролю ефективності

№ пор.	Категорія	Приклад
1	<i>Економічності</i>	Мінімальне використання ресурсів для досягнення встановлених цілей: закупівля сировини за найнижчою ціною, з огляду на відповідну якість
2	<i>Ефективності</i>	Співвідношення між продуктом – у вигляді товарів, послуг чи інших продуктів – та ресурсами, що пішли на їхнє виробництво.
3	<i>Результативності</i>	Ступінь досягнення мети в контексті суспільної проблеми (потреби суспільства): підвищення якості продукції для населення

Таким чином, при здійсненні аналізу та контролю ефективності можна говорити про так званий: економічний, ефективний або результативний підхід.

Економічний підхід дозволяє встановити, чи використовуються для досягнення встановлених цілей найвідповідніші і найдешевші вхідні ресурси.

При цьому важливо пам'ятати про збереження балансу між кількістю та якістю ресурсів, їх ціною та своєчасністю їх отримання. Якщо аналітик чи контролер зосереджується на вимірюванні економічності, він має розпочати аудит з аналізу різних видів вхідних (фінансових, часових, людських та інших) ресурсів. Контроль при цьому може включати наступні запитання:

- Чи отримує об'єкт аналізу та контролю ресурси відповідного виду, якості й у потрібній кількості за мінімальною ціною?
- Як здійснюється управління ресурсами? Чи сприяє воно мінімізації загальних витрат?
- Чи продумані (і реалізовані) ще якісь способи зниження витрат?
- Чи визначено всі необхідні (якісні, технічні чи інші) характеристики ресурсів?
- Чи своєчасно здійснюється постачання ресурсів для забезпечення діяльності?

Ефективний підхід передбачає встановлення відповіді на питання, чи отримуємо ми найбільший ефект з точки зору кількості та якості продукту у співвідношенні із затратами на його виробництво? Це питання стосується зв'язків між якістю та кількістю товарів і наданих послуг та вартістю ресурсів, які витрачені на їх виробництво для досягнення певних результатів. Іншими словами, процес реалізації ресурсів (досліджувана діяльність) до одержання продукту може здійснюватися у ефективний чи неефективний спосіб [39, с. 44].

Якщо контролер (аудитор) зосереджується на вимірюванні ефективності, він має розпочати аудит з аналізу різних видів продукції (послуг). Аудит при цьому може включати наступні запитання:

- Чи методи роботи є найбільш раціональні?
- Чи немає необґрунтованого дублювання обов'язків?
- Наскільки добре різні структурні підрозділи співпрацюють для досягнення спільної мети?
- Чи процеси та організаційні структури дають можливість керівництву здійснювати належний контроль за ресурсами?
- Чи існують зайві заходи контролю або кроки (етапи) при реалізації досліджуваної функції, процесу, програми?

- Чи не можна було б виробити продукцію (надати послуги) в інший спосіб, який би передбачав менші витрати при необхідній якості продукції (послуги)?
- Чи оцінювалися альтернативи (ресурсів, продуктів, методів обробки, замінників, постачальників)?
- Чи використовується стимулювання працівників задля скорочення витрат і вчасного завершення роботи?

Результативний підхід - це по суті концепція досягнення мети. Вона стосується зв'язків між поставленими цілями, отриманими результатами і виконаними завданнями. Чи досягнуто цілей діяльності завдяки використанню певних ресурсів, та чи отримано результати і чи забезпечено вплив? Чи відповідають використані ресурси і досягнуті результати цілям діяльності (функції, процесу, програми) і, - можливо, найскладніше, - чи одержаний вплив або ефект (на кінцевого користувача) справді є результатом діяльності, а не інших обставин? [25, с. 327].

Результативність складається з двох частин: перша стосується досягнення цілей діяльності (функції, процесу, програми), а друга дає відповідь на питання, чи можна віднести зміни, які відбулися, до результатів конкретної діяльності (функції, процесу, програми). При цьому, аудитори стикаються із проблемою, характерною для вітчизняних умов. Для того, щоб оцінити в якій мірі досягнуто цілей, їх необхідно мати, або сформулювати таким чином, аби зробити можливою таку оцінку. Якщо аудитор зосереджується на результативності, він для початку аналізує вже визначені (або визначає (у випадку якщо вони не визначені)) мету та цілі діяльності (функції, процесу, програми), а також показники для вимірювання її результативності. Аналіз та контроль ефективності при цьому може включати наступні запитання:

- Чи мета та цілі було досягнуто за найбільш економну ціну і вчасно?
- Чи правильно були визначені ціль та мета діяльності (функції, процесу, програми)? Як вимірюється їх успіх?
- Чи завдання діяльності (функції, процесу, програми) є чітко сформульованими та не суперечать одне одному? Чи реально їх реалізувати?

- Чи визначені ключові показники результативності?

Таким чином, для проведення аналізу та контролю ефективності важливо розуміти, що процес дослідження може бути орієнтований на економічність, ефективність або результативність або, навіть, одночасно на всі чи декілька із зазначених категорій залежно від того, яка буде обрана проблема.

Наразі надзвичайної актуальності проведення аналізу та контролю ефективності набуває для низькорентабельних, однак стратегічно важливих галузей економіки України. До таких належить сільське господарство України.

Сільське господарство формує вагомую частку в національній економіці, Разом з тим, вітчизняна сільськогосподарська продукція має низьку частку доданої вартості, що зумовлює повільні темпи зростання ВВП. В умовах, сформованих в Україні, галузь є імпортозалежною. Насіння, добрива, паливо, техніка – більшість цих позицій імпортуються. У результаті практично все, що заробляється, відразу ж витрачається на закупівлю сировини.

Протягом останніх років сільське господарство України демонструє послідовне зростання і ставить рекорди за окремими показниками, наприклад, зі збору зернових (70,1 млн тонн у 2017/18 маркетинговому році). Так, у 2018 році виробництво сільськогосподарської продукції в Україні збільшилося на 14,7% у порівнянні з 2017 роком. За попередніми даними, обсяг реалізованої продукції сільського господарства у фактичних цінах за 2018 рік становив 394,2 млрд грн (2017 рік – 343,6 млрд грн). Проте з урахуванням інфляційних та девальваційних факторів реальні обсяги сільськогосподарської продукції за підсумками 2018 року в порівнянні з попереднім збільшилися на 7,8% [23, с. 78]. За даними аналітичного відділу Ради з питань експорту продовольства, експорт української продукції з доданою вартістю в 2018 році знизився на 3,3%, до \$ 5,7 млрд. Тобто, основним пріоритетом аграрної галузі сьогодні є продаж сировини та, як наслідок низької ефективності підприємств сільськогосподарської галузі.

Проведення аналізу та контролю ефективності є одним із напрямків вирішення низки проблем, що наразі перешкоджають розвитку сільського господарства України.

1.2. Організаційно-економічна характеристика ФГ «Теолінське»

Фермерське господарство «Теолінське» (далі – ФГ «Теолінське») є правонаступником селянського (фермерського) господарства «Теолінське».

Місцезнаходження (адреса) ФГ «Теолінське»: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.

ФГ «Теолінське» є юридичною особою. Господарство має всі права і обов'язки юридичної особи передбачені чинним цивільним законодавством України. Фермерське господарство має самостійний баланс, розрахунковий та валютним рахунки у банківських установах, має круглу печатку та штампи зі своєю повною назвою, інші печатки та бланки зі своїм найменуванням.

У своїй діяльності ФГ «Теолінське» керується Конституцією України, Цивільним Кодексом України, Господарським кодексом України, Земельним кодексом України, Законом України «Про фермерське господарство», іншими нормативно-правовими актами України.

ФГ «Теолінське» несе відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах коштів на його рахунках та належного йому майна.

Фермерське господарство діє на умовах самоокупності. Всі витрати господарство покриває за рахунок власних доходів та інших джерел, не заборонених законодавством.

ФГ «Теолінське» самостійно визначає напрями своєї діяльності, спеціалізацію, організує виробництво сільськогосподарської продукції, її переробку та реалізацію, на власний розсуд та ризик підбирає партнерів з економічних зв'язків у всіх сферах діяльності, у тому числі, іноземних.

ФГ «Теолінське» має право вступати в договірні відносини з будь-якими юридичними або фізичними особами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Метою діяльності ФГ «Теолінське» є виробництво товарної сільськогосподарської продукції, переробка та реалізація з метою отримання прибутку.

Відповідно до Статуту видами діяльності ФГ «Теолінське» є:

- вирощування тернових культур (крім рису), бобових культур, насіння олійних культур;
  - розведення великої рогатої худоби молочних порід, розведення свиней; допоміжна діяльність у рослинництві; прісноводне рибальство;
  - створення та експлуатація машинно-технологічної станції;
  - тваринництво, племінне м'ясне скотарство, а також молочне і м'ясо-молочне виробництво, заготівля кормів, переробка продуктів тваринництва: садівництво, овочівництво, надання послуг по захисту рослин;
  - серійне виробництво, закупівля та експлуатація технічних засоби застосування пестицидів;
  - зберігання, транспортування, застосування пестицидів, агрохіміків та оптова та роздрібна торгівля ними;
  - організація закупки, приймання, розміщення, обробки, збереження та вивантаження зерна, насіння зернових та олійних культур;
  - переробка м'яса, птиці, риби, та відходів відповідних виробництв; організація підсобних господарств;
- Фермерське господарство та його члени відповідно до закону мають право:
- ✓ продавати або іншим способом відчужувати земельну ділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину;
  - ✓ самостійно господарювати на землі;
  - ✓ власності на посіви і насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену сільськогосподарську продукцію;
  - ✓ реалізовувати вироблену сільськогосподарську продукцію на вітчизняних ринках і поставляти на експорт та ін.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про фермерське господарство» члени ФГ «Теолінське» мають право на одержання безоплатно у власність із земель державної і комунальної власності земельних ділянок у розмірі земельної частки (паю).

ФГ «Теолінське» використовує для потреб господарства корисні копалини (пісок, глина, гравій, торф тощо), лісові угіддя, водні об'єкти та прісні підземні води, що знаходяться на земельній ділянці, відповідно до законодавства України.

ФГ «Теолінське» веде бухгалтерський облік результатів своєї роботи і подає відповідним органам фінансову звітність, статистичну інформацію та інші дані, встановлені законодавством України. Платежі до бюджету вносяться в порядку і терміни, що встановлюються законодавством України.

ФГ «Теолінське» має право одержувати у фінансово-кредитних установах довгострокові та короткострокові кредити на підставі укладеного договору.

ФГ «Теолінське» одержує кредит під заставу манна, поручительство (гарантію) та інші види забезпечення зобов'язань. Відсотки за використання кредитів, що надані для підтримки фермерським господарствам, можуть сплачуватися за рахунок коштів Українського державного фонду підтримки фермерських господарств, на поповнення яких у Державному бюджеті України передбачаються відповідні фінансові ресурси.

Перевірка фінансово-господарської діяльності ФГ «Теолінське» може здійснюватися органами державного зовнішнього контролю – Державною аудиторською службою України, а також Фіскальною службою України в частині оподаткування діяльності підприємства. Нами було визначено важливість аудиту ефективності, який на досліджуваному фермерському господарстві не проводився протягом проаналізованого нами періоду.

Мінімум раз на рік, а також в інших випадках, передбачених законодавством, фінансову звітність ФГ «Теолінське» підтверджує ревізійна комісія, яка проводить інвентаризацію та перевіряє інші аспекти фінансово-господарської діяльності перед складанням фінансової звітності. На нашу думку, такого контролю не достатньо, адже він має чітко виражений ретроспективний характер та не спрямований на попередження порушень. Можна поради ФГ «Теолінське» створити посаду чи підрозділ внутрішнього контролю, який є дієвим способом попередження та виявлення порушень.

Забезпечення ефективної господарської діяльності ФГ «Теолінське» можливе лише за умови достатньої матеріальної бази.

Використовуючи інформацію фінансової звітності ФГ «Теолінське», проаналізуємо зміну його ресурсного забезпечення за 2014-2018 рр. (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Динаміка ресурсного забезпечення ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр.

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення абсолютне, од.		Відхилення відносне, %	
		2014	2017	2018	2018/ 2014	2018/ 2017	2018/ 2014	2018/ 2017
1	Нематеріальні активи	3513	9249	7928	4415	-1321	125,7	-14,3
2	Основні засоби	3544812	6638 899	6529493	2984681	-109406	84,2	-1,6
3	Незавершені капітальні інвестиції	392214	755279	800609	408395	45330	104,1	6,0
4	Довгострокові фінансові інвестиції (окрім обрхованих за методом участі в капіталі)	11054	6574	4016	-7038	-2558	-63,7	-38,9
5	Довгострокова дебіторська заборгованість	72	0	59041	58969	59041	81901,4	-
6	Інші необоротні активи	0	0	161567	161567	161567	-	-
7	Необоротні активи, всього за розділом I	4132028	7410001	7562654	3430626	152653	83,0	2,1
8	Запаси	205812	550157	700050	494238	149893	240,1	27,2
9	Готова продукція	256	274	137	-119	-137	-46,5	-50,0
11	Товари	432	775	2549	2117	1774	490,0	228,9
12	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1857502	3286889	6068327	4210825	2781438	226,7	84,6
13	Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	7331	287397	290860	283529	3463	3867,5	1,2
14	з бюджетом	104195	107352	60178	-44017	-47174	-42,2	-43,9
15	Інша поточна дебіторська заборгованість	16345	50104	730630	714285	680526	4370,1	1358,2
16	Гроші та їх еквіваленти	487116	151037	258072	714285	680526	4370,1	1358,2
17	Витрати майбутніх періодів	12251	17853	19529	-229044	107035	-47,0	70,9
18	Інші оборотні активи	-	273624	663279	7278	1676	59,4	9,4
19	Оборотні активи, всього за розділом II	2878555	4449859	8442243	5563688	3992384	193,3	89,7
20	Актив балансу, всього	7022834	11859860	16004897	8982063	4145037	127,9	35,0

Інформація, представлена у табл. 1.2, вказує на тенденцію до зростання загального обсягу ресурсів ФГ «Теолінське» протягом 2014-2018 рр. Так, у 2018 р. обсяг ресурсів фермерського господарства збільшився на 8982063 тис. грн (127,9%) порівняно з 2014 р., з яких приріст в обсязі 4145037 тис. (35,0%) припадає на 2017-2018 рр. Позитивним явищем є збільшення обсягу необоротних активів на 3430626 тис. грн. (83,0%) у 2018 р. відносно 2014 р. Зокрема, основні засоби зросли на 84,2%, незавершені капітальні інвестиції – на 104,1%, інші необоротні активи – на 100%. Зменшення спостерігаємо у частині довгострокових фінансових інвестицій: на 7038 тис. грн. (-63,7%).

Якщо аналізувати динаміку ресурсів ФГ «Теолінське» за видами активів, то найбільший приріст у 2018 р. порівняно з 2014 р. спостерігаємо щодо оборотних активів: на 5563688 тис. грн (193,3%), в т. ч., на 3992384 тис. грн (89,7%) порівняно з 2017 р. (рис. 1.1).

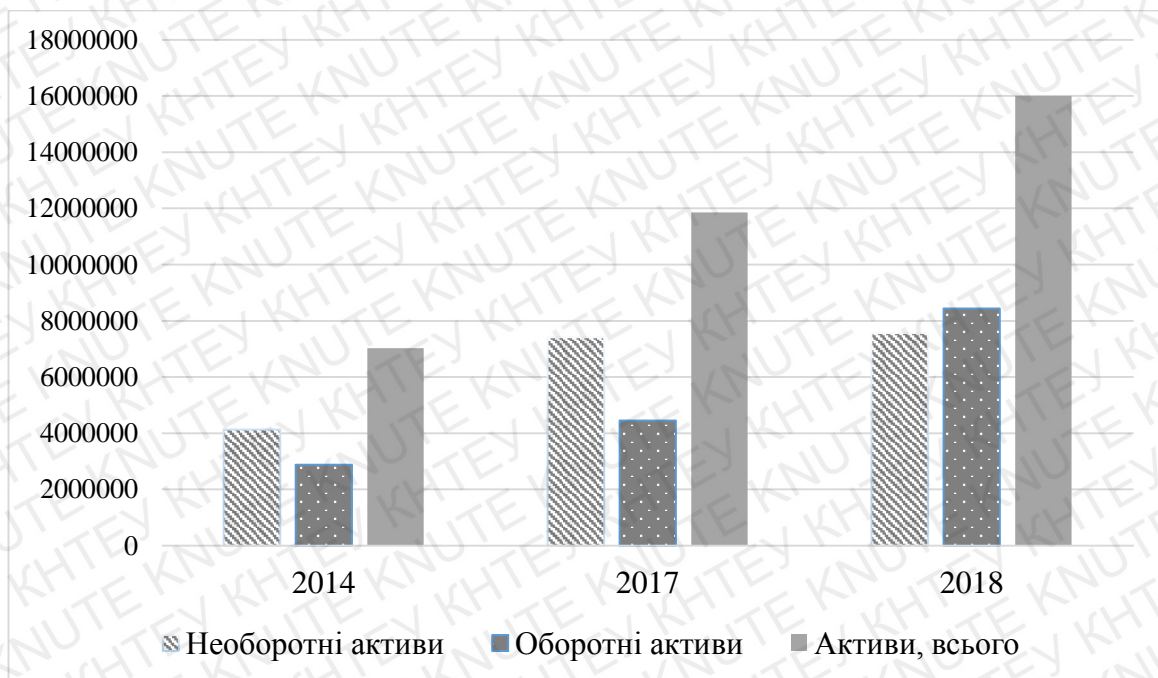

Рис. 1.1. Динаміка активів ФГ «Теолінське» у 2014-2018 рр.

Зазначена тенденція обумовлена збільшенням окремих статей оборотних активів, таких як запаси (на 714285 тис. грн або 240,1%), товари (на 2117 тис. грн або 490,0%), гроші та їх еквіваленти (на 714285 тис. грн або 4370,1%) та інші оборотні активи (на 7278 тис. грн або 59,4%). Такі зміни нами, звісно, оцінюються як позитивні.

На зростання оборотних активів ФГ «Теолінське» також вплинуло збільшення обсягу дебіторської заборгованості підприємства.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги за останні 5 років зросла на 4210825 тис. грн, що становить 226,7%. З них, на період 2017-2018 рр. припадає приріст в обсязі 84,6%. Особливо вагоме зростання спостерігаємо за статтею «інша дебіторська заборгованість», обсяг якої збільшився на 714285 тис. грн (4370,1%).

Аналізуючи динаміку довгострокової дебіторської заборгованості ФГ «Теолінське» спостерігаємо ще гіршу ситуацію. Якщо у 2014 р. її обсяг становив 72 тис. грн, то у 2018 р. – вже 59041 тис. грн, що становить приріст 81901,4%.

Зростання дебіторської заборгованості ФГ «Теолінське» вважаємо негативним фактором впливу на діяльність фермерського господарства, адже це суттєво знижує його фінансову стійкість та платоспроможність. Зростання дебіторської заборгованості обумовлює неспроможність ФГ «Теолінське» вчасно розраховуватися за зобов'язаннями з контрагентами.

Дослідження джерел фінансування як основи формування активів ФГ «Теолінське», оцінка розміщення та ефективності використання його фінансових ресурсів є важливим завданням, вирішення якого забезпечує органи управління інформацією щодо наявних резервів розвитку фермерського господарства, сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Джерелами формування ресурсів (майна) фермерського господарства є:

- внески засновників (підприємство є державним, статутний капітал заснований на державній власності);
- доходи, одержані від реалізації сільськогосподарської продукції фермерського господарства;
- надходження від продажу (оренди, лізингу тощо) майна фермерського господарства.

Динаміку капіталу та зобов'язань ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр., розраховану за даними балансу можемо розглянути у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Динаміка капіталу та зобов'язань ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр.

тис. грн

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення абсолютне, од		Відхилення відносне, %	
		2014	2017	2018	2018/ 2014	2018/ 2017	2018/ 2014	2018/ 2017
1	Зареєстрований (пайовий) капітал	27091	27091	27091	0	0	0,0	0,0
2	Капітал у дооцінках	3192335	4133958	3530185	337850	-603773	10,6	-14,6
3	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	741270	(363735)	218133	-523137	581868	-70,6	-160,0
4	Власний капітал, усього за р. I	3960696	5629835	5659682	1698986	29847	42,9	0,5
5	Відстрочені податкові зобов'язання	0	289863	62762	62762	-227101	-	-78,3
6	Інші довгострокові зобов'язання	233731	49719	301522	67791	251803	29,0	506,5
7	Довгострокові забезпечення витрат персоналу	126199	75461	158095	31896	82634	25,3	109,5
8	Цільове фінансування	1501	1500	1500	-1	0	-0,1	0,0
9	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, усього за р. II	493158	416543	523879	30721	107336	6,2	25,8
10	Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	15636	682626	773257	757621	90631	4845,4	13,3
11	за товари, роботи, послуги	1544986	2433688	3841959	757621	90631	4845,4	13,3
12	за розрахунками з бюджетом	97185	16735	111475	2296973	1408271	148,7	57,9
13	за розрахунками зі страхування	15249	14713	7126	14290	94740	14,7	566,1
14	за розрахунками з оплати праці	33135	37410	36455	-8123	-7587	-53,3	-51,6
15	за одержаними авансами	583143	889318	1698984	3320	-955	10,0	-2,6
16	за розрахунками з учасниками	4948	556165	556133	1115841	809666	191,3	91,0
17	Поточні забезпечення	-	58591	85842	551185	-32	11139,6	0,0
18	Доходи майбутніх періодів	7	56	56	-	27251	-	46,5
19	Інші поточні зобов'язання	-	1124180	2710049	49	0	700,0	0,0
20	Поточні зобов'язання і забезпечення, усього за ро. III	2568973	5813482	9821336	7252363	4007854	282,3	68,9
21	Пасив балансу, всього	7022834	11859860	16004897	7252363	4007854	282,3	68,9

Спостерігаємо позитивну динаміку власного капіталу ФГ «Теолінське» до збільшення: у 2018 р. на 1698986 тис. грн (42,9%) порівняно з 2014 р. Позитивним чином на це вплинуло збільшення протягом досліджуваного періоду обсягу капіталу в дооцінках: на 337850 тис. грн. або 10,6%. Щодо показника нерозподіленого прибутку ФГ «Теолінське», то за останні 5 років

його обсяг зменшився на -523137 тис грн, що становить -70,6 %. У 2017 р. ФГ «Теолінське» взагалі отримало збиток, який у відсотковому відношенні від загальної суми власного капіталу за рік становить 6,4%. У 2018 р. у балансі ФГ «Теолінське» знову фігурує нерозподілений прибуток, тому можна говорити про певне покращення ситуації.

Аналізуючи зміну довгострокових та поточних зобов'язань ФГ «Теолінське», спостерігаємо тенденцію до їх збільшення за досліджуваний період. Так, довгострокові зобов'язання і забезпечення зросли на 30721 тис. грн (6,2%), а поточні зобов'язання збільшилися на 7252363 тис. грн (282,3%) у 2018 р. порівняно з базовим 2014 р. На нашу думку, суттєве збільшення зобов'язань підприємства несе в собі загрозу стабільності та неперервності його діяльності, погіршує платоспроможність та фінансову стійкість і, відповідно, потребує розробки заходів щодо покращення ситуації.

Аналіз структури капіталу ФГ «Теолінське» за 2018 рік вказує на те, що найбільшу його частку (35,4%) складають поточні зобов'язання і забезпечення, а найменшу – довгострокові зобов'язання і забезпечення (3,2%). Частка власного капіталу становить 61,4% (рис. 1.2).

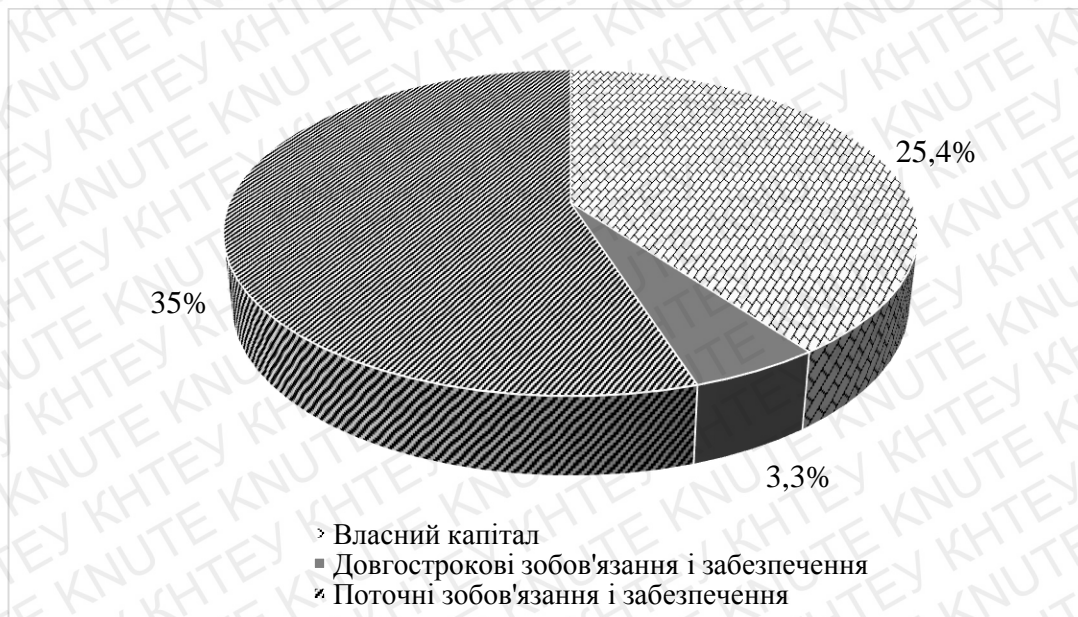

Рис. 1.2. Структура джерел фінансування господарської діяльності ФГ «Теолінське» у 2018 р.

Отже, дослідження організаційно-економічної характеристики ФГ «Теолінське» дозволило зробити висновок щодо недоліків у забезпеченні контролю за його господарської діяльністю, адже підприємство не має відділу внутрішнього контролю. Аналіз ресурсного забезпечення господарської діяльності ФГ «Теолінське» вказує на позитивну тенденцію його до зростання, переважною мірою за рахунок приросту оборотних активів підприємства. Аналіз динаміки і структури джерел фінансування діяльності ФГ «Теолінське» вказало на вагомий роль саме його власних джерел, при цьому, зростання поточних забезпечень може порушити фінансову стійкість підприємства, а тому, є потреба пошуку фінансових ресурсів для їх зменшення.

Висновок до розділу 1

Дослідження змістової характеристики аналізу та контролю (аудиту) ефективності дало можливість встановити його сутність та мету в управлінні ефективністю господарської діяльності фермерського господарства. Представлено основні завдання та критерії контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності підприємства. Критеріями аналізу та контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності фермерського господарства є економічність, ефективність та результативність.

Аналіз ресурсного забезпечення господарської діяльності ФГ «Теолінське» вказує на позитивну тенденцію його до зростання, переважною мірою за рахунок приросту оборотних активів фермерського господарства. Аналіз динаміки і структури джерел фінансування діяльності фермерського господарства свідчить про вагомий роль саме його власних джерел, при цьому, зростання поточних забезпечень може порушити фінансову стійкість підприємства, а тому, є потреба пошуку фінансових ресурсів для їх зменшення.

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

2.1. Інформаційно-облікове забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Організація і методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства визначається, передусім, належним інформаційним забезпеченням щодо об'єкта дослідження.

При проведенні аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства ФГ «Теолінське» уповноваженому суб'єкту слід на належному рівні вивчити особливості інформаційного забезпечення контрольного процесу.

Характерною особливістю інформації як ресурсу є те, що її кількість не зменшується з часом, а постійно зростає, створюючи умови для накопичення досвіду. Разом з тим, викривлення інформації, низька якість та надлишок даних, веде до значних ризиків. Тому, зміст і обсяг необхідної інформації мають бути чітко окреслені. Інформаційна база може вважатися повною, якщо вона забезпечує якісне проведення контролю (аудиту) ефективності. Джерела інформації прийнято ділити на зовнішні і внутрішні [84, с. 102].

Системою інформаційного забезпечення контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» є сукупність реалізованих рішень щодо управління фермерським господарством, що за обсягом, розміщенням і формами організації інформації, містить оперативну, планову, облікову, звітну, нормативно-довідкову інформацію та системи документації.

Критеріями оцінки якості інформації є необхідність, достатність, достовірність, своєчасність, аналітичність, організованість і доцільність.

За результатами порівняння необхідної інформації для вирішення завдань аналізу та контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» з тією, що є в наявності, виявляються відхилення.

На основі величини відхилень здійснюється оцінка повноти інформаційного забезпечення аудиту ефективності.

Інформаційне забезпечення аналізу та контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» є цілеспрямованою роботою зі збору інформації, її реєстрації, передачі, обробки, узагальнення, зберігання суб'єктами контролю з метою використання для потреб управління.

Класифікацію інформації, яка застосовується в процесі аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства, наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Класифікація інформації, яка застосовується в аналізі та контролі ефективності господарської діяльності фермерського господарства

№ пор.	Ознака класифікації	Види інформації, які використовуються аналізі та контролі ефективності господарської діяльності
1	2	3
1	Зміст інформації	1.1. Законодавча
		1.2. Планово - нормативна
		1.3. Договірна
		1.4. Технологічна
		1.5. Організаційно - управлінська
		1.6. Фактографічна
2	Характер оцінки суб'єктів аудиту	2.1. Пряма
		2.2. Непряма
		2.3. Опосередкована
3	Суб'єкт аудиту	3.1. Внутрішня
		3.2. Зовнішня
4	Пізнавальність інформації	4.1. Нова
		4.2. Релевантна
5	Спосіб відображення	5.1. Алфавітна
		5.2. Цифрова
		5.3. Алфавітно - цифрова
		5.4. Графічна
6	Спосіб подання	6.1. Директивна
		6.2. Розпорядча
		6.3. Звітна
7	Ступінь інформації деталізації	7.1. Аналітична
		7.2. Синтетична
8	Період формування інформації	8.1. Оперативна
		8.2. Поточна
		8.3. Прогнозна
9	Ступінь перетворення інформації в процесі обробки	9.1. Вхідна
		9.2. Проміжна
		9.3. Підсумкова

Закінчення табл. 2.1

1	2	3
10	Джерела отримання	10.1. Оперативного обліку
		10.2. Бухгалтерського обліку і звітності
		10.3. Статистичного обліку і звітності
		10.4. Внутрішнього контролю
		10.5. зовнішнього контролю
		10.6. Відомчого контролю
		10.7. Попереднього аудиторського контролю
11	Ступінь доказовості	11.1. Доказова
		11.2. Недоказова
12	Ступінь деталізації	12.1. Загальна
		12.2. Конкретна
13	Тривалість зберігання	13.1. Тривалого зберігання
		13.2. Нетривалого зберігання
14	Спосіб формування інформації	14.1. Сформована вручну
		14.2. Напівавтоматичному режимі
		14.3. Автоматичному режимі

За даними табл. 2.1 бачимо, що завданням інформаційного забезпечення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства є інформування учасників фінансово-господарського контролю про стан господарської діяльності, її функціонування і відповідність поставленим критеріям економічності, ефективності, результативності.

Важливе значення для проведення аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства має інформаційне забезпечення, яке можна поділити (за місцем виникнення) на зовнішнє і внутрішнє.

Зовнішнє інформаційне забезпечення охоплює:

- нормативно-правову базу аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства, що забезпечує його правове регулювання;
- законодавчі акти та нормативно-правові документи, які мають безпосереднє відношення до діяльності ФГ «Теолінське»;
- загальноекономічні та галузеві показники, які характеризують основні вихідні параметри функціонування ФГ «Теолінське» як на загальнодержавному, так і на галузевому рівнях;
- нормативно-довідкові дані, які охоплюють методичні документи, що розробляються міністерствами і відомствами в межах своєї компетенції відповідно до галузевих особливостей фермерського господарства.

Внутрішнє інформаційне забезпечення – це:

– внутрішнє нормативне забезпечення (установчі та розпорядчі документи: положення про відділи та структурні підрозділи суб'єкта господарювання; посадові інструкції фахівців (спеціалістів);

- договори, контракти;
- первинні бухгалтерські документи та облікові реєстри;
- графіки документообігу;
- внутрішня, фінансова, податкова та статистична звітність;
- матеріали попередніх перевірок різних органів контролю;
- результати опитування, інтерв'ювання, анкетування;
- внутрішня аналітична інформація (інформація, отримана в результаті аналізу фінансово-господарської діяльності фермерського господарства);
- плани, бюджети щодо діяльності фермерського господарства.

Інформаційні джерела, що забезпечують підвищення рівня релевантності облікової інформації підприємства включають такі складові: нормативно-правову, обліково-фінансову, технологічно-виробничу та інформацію аналітичного та синтетичного обліку фермерського господарства [63, с. 37].

Фактографічне інформаційне забезпечення – це сукупність даних економічного характеру про факти (операції), які дійсно відбулися у фінансово-господарській діяльності ФГ «Теолінське», відображені у первинних документах, облікових реєстрах обліку та звітності фермерського господарства.

Фактографічна інформація як сукупність фактографічних даних про реальні факти здійснення операцій, відображених в первинних бухгалтерських документах, є основною фінансово-господарського контролю з питань аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства. До неї відноситься обліково-економічна і статистична інформація про діяльність фермерського господарства в цілому [63, с. 36].

Облікова інформація формується у процесі реалізації бухгалтерського обліку, який, згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», є процесом виявлення, вимірювання, реєстрації,

накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [70].

На сьогоднішній день відсутні чіткі системно сформовані вимоги до структури та змісту облікової інформації. Така ситуація пояснюється багатогранністю методологічних та практичних досліджень в економіці.

Проаналізуємо основні вимоги до облікової інформації для цілей аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Вимоги до облікової інформації для цілей аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Облікову інформацію групують на основі методів бухгалтерського обліку, які ґрунтуються на суцільному і безперервному документуванні господарських операцій і процесів, оцінки їх у вартісному вимірі та відображення у системі рахунків, облікових реєстрів і звітності.

Враховуючи, що обліково-звітна інформація є пріоритетною і переважаючою в аналітичних оцінках, то від її аналітичних можливостей суттєво залежить якість забезпечення фінансового менеджменту та господарського

керівництва на підприємстві в цілому. Вона формує безпосереднє уявлення державного контролера про наявність, рух, зміну структури діяльності.

Наразі відбуваються значні зміни інформаційної моделі економічних систем під впливом реформування національної системи бухгалтерського обліку, впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

На сьогодні існують дві основи для складання фінансової звітності підприємств: на основі П(С)БО та МСФЗ.

ФГ «Теолінське» зобов'язане формувати фінансову звітність, яку складають п'ять форм (рис. 2.2).

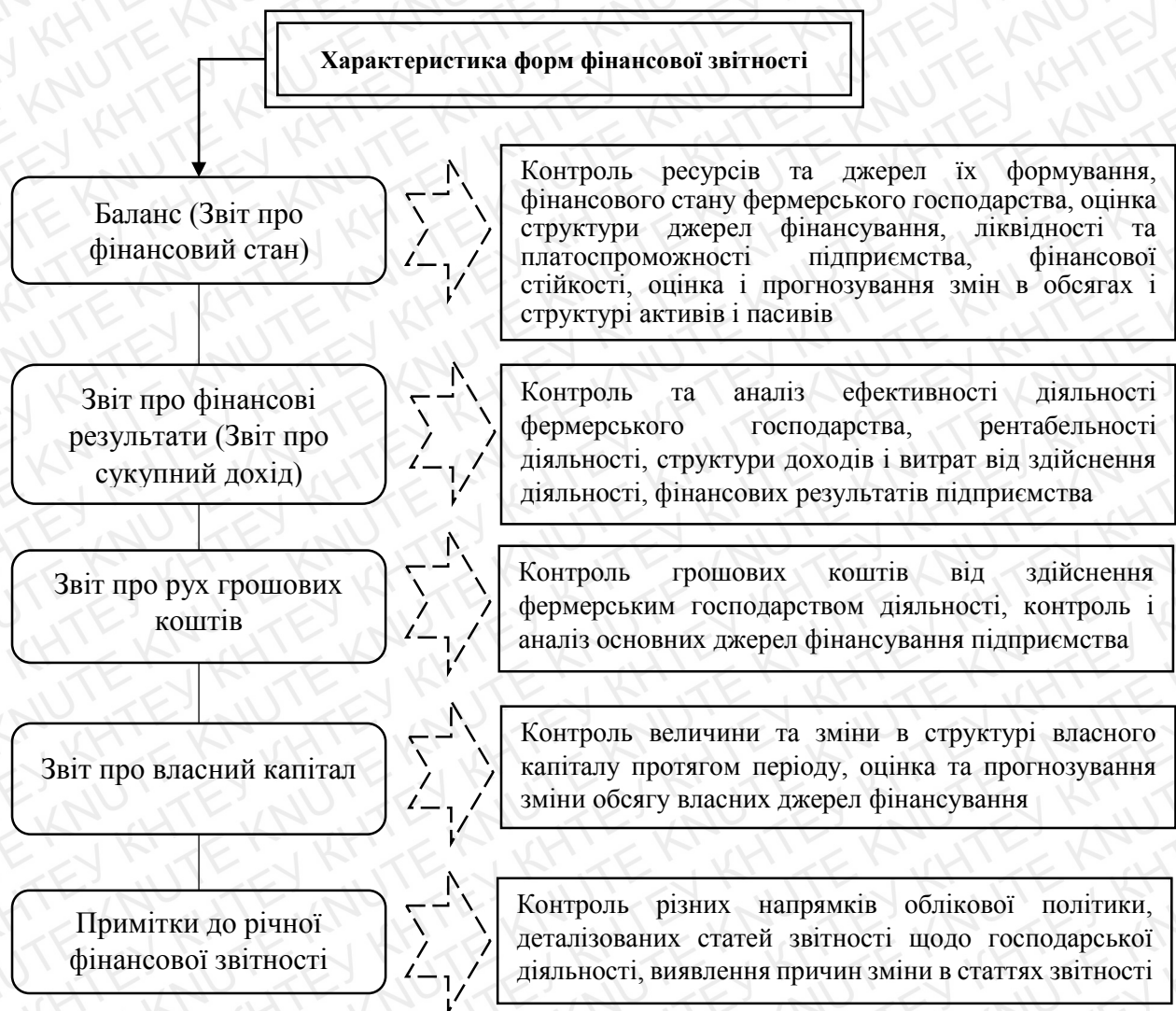

Рис. 2.2. Характеристика форм фінансової звітності та їх застосування в аналізі та контролі ефективності діяльності ФГ «Теолінське»

ФГ «Теолінське» здійснює ведення бухгалтерського обліку відповідно до НП(С)БО. ФГ «Теолінське» за результатами своєї діяльності самостійно розраховується з бюджетом та позабюджетними фондами з урахуванням вимог чинного законодавства України.

Представлені форми звітності, які складає ФГ «Теолінське» є достатньо аналітичними та в цілому задовольняють потребу в обліковій та звітній інформації для цілей проведення аналізу та контролю діяльності фермерського господарства. Водночас, у контексті євроінтеграційних процесів та давно постає питання переходу вітчизняних підприємств на складання звітності за міжнародними стандартами з метою забезпечення уніфікованого, зрозумілого всім потенційним користувачам представлення фінансової інформації.

Підписання Асоціації з Європейським Союзом та набуття чинності економічної частини цієї угоди надає значні можливості щодо розвитку міжнародної торгівлі, надання різноманітних послуг на зовнішніх ринках, проведення науково-технічної, науково-виробничої діяльності в кооперації з іноземними суб'єктами, підготовки фахівців за кордоном, здійснення міжнародних фінансових, кредитних, розрахункових операцій, операцій з цінними паперами, спільної підприємницької діяльності. Наразі спостерігаємо, що все більше підприємств України переходить на складання звітності за МСФЗ.

ФГ «Теолінське» займається сільськогосподарською діяльністю, тому, залучення іноземних інвестицій було б привабливим напрямком розвитку. Не виключено, що залучення іноземних інвестицій сприяло б більш ефективній діяльності ФГ «Теолінське». Однак, для іноземних суб'єктів складає труднощі розгляд фінансової звітності, складеної за українськими стандартами. При цьому, складання звітності за міжнародними стандартами дозволяє зробити звітність прозорою, забезпечити доступність її розуміння для інвесторів, кредиторів, інших користувачів, оперативно аналізувати фінансові показники.

З урахуванням зазначеного, рекомендуємо ФГ «Теолінське» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на їх розвитку.

2.2. Аналітичне забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Поняття аналітичного забезпечення є ширшим за поняття аналітичної інформації. Слово «забезпечення» означає виконання, гарантування, створення належних умов для здійснення процесу постачання аналітичної інформації в системі контролю діяльності підприємства. Звідси, суть аналітичного забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства полягатиме у здійсненні за допомогою інформаційного забезпечення аналітичних процедур в режимі реального часу, виявлення відхилень від запланованих показників і використання отриманих результатів для прийняття управлінських рішень [34, с. 11].

Аналітичне забезпечення – це процес підготовки аналітичної інформації належної кількості та якості. Таким чином, поняття обліково-економічного забезпечення має два значення:

- діяльність, пов'язана зі збором, реєстрацією, узагальненням, збереженням, передачею та аналітичним опрацюванням інформації;
- забезпечення системи управління відповідною кількістю необхідної якісної інформації [34, с. 16].

Методологія та організація аналізу завжди була предметом дослідження науковців. Проте проблеми аналітичного забезпечення з точки зору його відповідності потребам контролю ефективності діяльності фермерського господарства не вирішені.

До головних факторів, які впливають на якість аналітичного забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства, належать:

- відсутність достовірної, своєчасної та якісної інформаційної бази у проведенні аналітичних досліджень;
- неузгодженість різних видів інформаційних потоків (облікової, нормативної, директивної, планової та іншої інформації);

- розмивання системних аналітичних досліджень у мережі функціонального забезпечення управління;
- низький професіоналізм керівників та ігнорування аналітичних досліджень при досягненні прозорості та доказовості прийняття управлінських рішень, згорання демократичності управління [67].
- відсутність авторитетних методик аналізу, адаптованих до цілей контролю ефективності діяльності фермерського господарства;
- рівень фахової підготовки аналітиків.

Якість аналітичного забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства проявляється через критерії-вимоги до нього.

- *своєчасність*. Дає можливість раціонально та активно впливати на хід фінансового-господарської діяльності.

- *точність*. Інформація має достовірно відображати процес функціонування системи. Усі її показники повинні мати однозначний зміст, який не допускає різних тлумачень.

- *порівнянність*. Інформація повинна своєчасно надходити до споживача (структурного підрозділу, співробітника), до того ж раніше, ніж зміниться описувана ситуація, інакше вона втрачає своє значення.

- *повноту (достатність)*. Кількість інформації повинна бути мінімальною, але достатньою для оцінки ситуації та прийняття рішення на певному рівні управління.

- *користність (доцільність)*. Передбачає, що в інформаційному потоці не повинно бути даних, показників, не потрібних для вирішення конкретної проблеми або для структурної ланки управління. Інформація повинна відповідати основній меті, для якої її підготували.

- *доступність*. Необхідність подавати інформацію у формі, яка не потребує додаткового опрацювання і не ускладнює процесу прийняття рішення.

- *рентабельність*. Зводиться до підготовки такої кількості інформації, яка не повинна коштувати більше, ніж її використання [67].

- *адресність*. Інформацію слід доводити до виконавця та користувача.

- *адекватність*. Реальне відображення дійсності, в якій наявні всі суттєві й відкинуті несуттєві ознаки.

- *адаптивність*. Здатність облікової інформації реагувати на зміни зовнішнього середовища з метою задоволення інтересів користувачів для прийняття раціональних управлінських рішень [34, с. 244].

Аналітичне забезпечення контролю ефективності діяльності фермерського господарства переважно складається з аналітичної інформації, створеної безпосередньо контролером через застосування аналітичних процедур.

Відповідно до МСА 520 «аналітичні процедури (аналітичні процедури по суті) означають оцінки фінансової інформації, зроблені на основі ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та не фінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин» [67]

Аналітичні процедури, як правило, більше застосовуються до великих обсягів операцій, що є передбачуваними в часі. Застосування запланованих аналітичних процедур ґрунтується на припущенні, що взаємозв'язки існують і будуть існувати за відсутності відомих умов, які вимагають протилежного.

Доцільність інтеграції аналітичних процедур у процес контролю ефективності діяльності фермерського господарства підтверджується наступними перевагами:

- використання способів і прийомів економічного аналізу забезпечує системність контролю ефективності, оскільки дозволяє уявити, охопити та змодельовати діяльність фермерського господарства як єдиної господарської одиниці;
- застосування способів і прийомів економічного аналізу надають можливість визначити вузькі місця, ділянки, які потребують детальнішого контролю, що дозволяє підвищити ефективність процесу планування перевірки;
- аналітичні процедури є способом одержання необхідних доказів щодо ефективності одержання необхідних використання та забезпеченості

збереження всіх видів ресурсів фермерського господарства, підтримка фінансової стійкості та платоспроможності тощо;

- економічний аналіз відповідних об'єктів безпосередньо проводиться у процесі контролю ефективності, а його здійснення може бути одним з його завдань; крім того, окремі його методи використовуються при арифметичній перевірці, зустрічній перевірці, аналітичній перевірці звітності і балансів, хронологічній і нормативній перевірках, відновленні кількісно-сумового обліку;
- застосування способів і прийомів економічного аналізу дозволяють сформулювати рекомендації з підвищення ефективності роботи фермерського господарства за матеріалами проведеного контролю ефективності тощо.

Аналітичні процедури застосовуються на трьох етапах: при плануванні контролю ефективності; при проведенні тестування; на завершальному етапі контролю ефективності перед складанням аудиторського висновку (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Застосування аналітичних процедур у процесі контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Етапи контролю ефективності	Мета застосування процедур	Методика аналізу	Результати застосування аналізу
Планування	Визначення потенційних сфер наявності помилок	Порівняння з минулими роками; середньогалузевим показниками; іншими підприємствами. Аналіз фінансових коефіцієнтів.	Визначення характеру, масштабів і строків аудиту.
Підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку	Отримання аудиторських доказів	Порівняння, структурний аналіз, регресійний, факторний аналіз і т.п. Аналіз фінансових коефіцієнтів на підставі квартальної звітності.	Отримання аудиторських доказів.
Заключні процедури	Оцінка отримання аудиторських доказів. Перевірка якості аудиту. Оцінка здатності організації продовжувати свою діяльність (прогнозування банкрутства).	Порівняння з минулими роками, середньогалузевими показниками, іншими організаціями. Аналіз фінансових показників на підставі перевіреної звітності.	Підтвердження якості аудиту і достатньої обґрунтованості аудиторського висновку.

При застосуванні аналітичних процедур в контролі ефективності та інших формах контрольної діяльності можуть бути задіяні всі методичні прийоми та способи, які формують метод економічного аналізу: абсолютні та відносні величини, коефіцієнти, прийом обчислення індексів, всі види порівняння (горизонтальні, вертикальні, трендові), балансове узагальнення, факторний аналіз тощо. Достатньо дієвим вважається використання порівняння, оскільки різка необґрунтована зміна абсолютної величини, частки окремих елементів, наприклад обсягу витрат за певним видом діяльності чи в розрізі економічних елементів можуть свідчити про зловживання, істотні недоліки та порушення в роботі фермерського господарства [65].

Змістову характеристику аналітичних процедур у контролі ефективності діяльності фермерського господарства складають:

- оцінка достовірності відображення облікової інформації в різних формах фінансової звітності, реєстрах обліку та обліковій документації;
- зіставлення фактичних даних, що характеризують параметри діяльності фермерського господарства, з даними попередніх періодів, планів, норм і нормативів, очікуваними результатами діяльності фермерського господарства, зокрема бюджетом або прогнозами чи попередньої оцінкою параметрів діяльності; аналогічною інформацією для сфери діяльності за умови досягнення їх просторової, часової та якісної порівнянності.
- аналіз динамічних рядів за показниками фінансової звітності (активів, пасивів, грошових потоків фермерського господарства) з оцінками достатності репрезентативної ознаки ряду та його трендів;
- аналіз показників діяльності фермерського господарства за факторними моделями детермінованого та стохастичного зв'язку;
- виявлення та аналіз нетипових (незвичайних) відхилень в фінансовій та нефінансовій інформації із визначенням причин їх утворення та можливих наслідків для діяльності фермерського [67].

Аналітичні процедури при проведенні контролю ефективності діяльності фермерського господарства включають також розгляд зв'язків між:

- елементами фінансової інформації, які, як очікується, мають відповідати передбачуваній картині, що ґрунтується на попередньому досвіді діяльності фермерського господарства, наприклад співвідношення доходів і витрат фермерського господарства;
- між фінансовою та відповідною нефінансовою інформацією, наприклад, витратами на заробітну плату та кількістю найманих працівників.

При проведенні аналітичних операцій визначаються взаємозв'язки між даними різних форм фінансової звітності та синтетичних рахунків, а також між даними фінансової звітності та позафінансовою інформацією (запланованими показниками діяльності та їх виконанням), порівнюються фактичні дані з даними за минулі періоди діяльності фермерського господарства.

Застосування різних методів і прийомів аналізу у контролі ефективності діяльності фермерського господарства залежить від конкретного виду аналітичної процедури. Тому, варто виділити такі основні вимоги до здійснення аналітичних процедур у контролі ефективності:

- аналітичні процедури будуть більш ефективні там, де більша сукупність кількісних та якісних показників (синтетичних та аналітичних) у характеристиці окремих економічних явищ чи процесів;
- аналітичні процедури ефективніші для стандартних операцій фермерського господарства;
- аналітичні процедури доцільні, якщо неможливо отримати достатні докази про певні аспекти діяльності фермерського господарства альтернативним способом [65].

При проведенні контролю ефективності діяльності фермерського господарства варто обов'язково здійснити наступне:

- визначити придатність конкретних аналітичних процедур для цілей контролю ефективності із урахуванням оцінених ризиків викривлення інформації, а також детальних тестів, якщо такі є, для цих цілей;

- оцінити достовірність даних, на які спирається контролер під час попереднього розрахунку відображених сум або коефіцієнтів, беручи до уваги джерело, порівнянність, характер і відповідність доступної інформації;
- здійснити попередні розрахунки відображених сум і коефіцієнтів та оцінити те, чи є вони достатньо точними для ідентифікації викривлення.

В межах проведення контролю ефективності діяльності фермерського господарства «Теолінське» має використовуватися наступне аналітичне забезпечення (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Методичні прийоми аналізу та аналітичні процедури контролю ефективності діяльності фермерського господарства «Теолінське»

Вид аналітичних процедур	Методичні прийоми аналізу	Умови застосування у контролі ефективності діяльності фермерського господарства
Аналіз співвідношень	Групування	<ul style="list-style-type: none"> • структурний аналіз обсягів діяльності; • визначення балансового зв'язку; • розрахунки коефіцієнтів репрезентативної ознаки • побудова розрахункових аналітичних таблиць.
	Порівняння	Проведення порівнянь до обраної бази з оцінкою абсолютної і відносної зміни та еластичності зміни
	Середні і відносні величини	<ul style="list-style-type: none"> • розрахунок величини репрезентативної ознаки • розрахунок якісних аналітичних показників
	Інтегральний метод	Визначення співвідношення факторів, які впливають на показник, що аналізується
	Індексний метод	Розрахунок впливу структури та еластичності динаміки.
Аналіз тенденцій	Порівняння	Порівняння з базовими і минулими періодами.
	Графічний метод	Оцінка перспективної динаміки на основі дослідження властивостей графіків.
	Методи детермінованого факторного аналізу	Розрахунок впливу окремих факторів в їх сукупності та визначення їх пайової участі.
Варіантний аналіз та прогнозування	Економіко-математичні методи і моделі	<ul style="list-style-type: none"> • визначення перспективного економічного плану за варіантами економічних стратегій. • прогнозування економічних параметрів.
	Балансові узагальнення	Розрахунок потреб і можливостей.

Аналіз співвідношень у контролі ефективності діяльності фермерського господарства «Теолінське» використовуються для визначення частки окремих компонентів господарської діяльності у загальному її обсязі, правильності відображення інформації про господарську діяльність у звітності.

Окрім цього, визначається балансовий зв'язок між показниками доходу від реалізації, витратами діяльності та іншими пов'язаними з ними статтями фінансової звітності. Так, витрати на заробітну плату персоналу пов'язані з кількістю персоналу ФГ «Теолінське», тому, якщо один показник значно змінився порівняно з попереднім періодом, а інший - ні, це викликає сумніви у фінансового контролера. В такому випадку необхідно дослідити такі розбіжності через звертання із запитом до управлінського персоналу та отримання відповідних доказів щодо відповідей управлінського персоналу та виконання інших аудиторських процедур, які будуть потрібними за таких обставин.

В результаті *аналізу тенденцій* фінансовий контролер здійснює порівняння фактичних значень параметрів діяльності ФГ «Теолінське» з базовими (попередній рік чи еталон) і минулими періодами, а також оцінку перспективної динаміки параметрів діяльності фермерського господарства на основі дослідження графіків, що визначають їх динаміку за попередні періоди.

Застосування методів детермінованого факторного аналізу дає змогу аудитору визначити співвідношення факторів, які впливають на показники діяльності ФГ «Теолінське», тобто визначити, який чинник та в якій мірі найбільше вплинув на формування того параметрів діяльності фермерського господарства. Наприклад чинником впливу на собівартість сільськогосподарської продукції фермерського господарства, може бути зростання обсягу реалізованої продукції чи зростання її вартості.

В результаті опитування працівників управлінського апарату ФГ «Теолінське» ми з'ясували, що вони не використовують в аналізі таку аналітичну процедуру як *варіантний аналіз*, який передбачає створення економіко-математичних моделей та проведення балансових узагальнень. Це пояснюється тим, що побудова економіко-математичних моделей є непростюю та вимагає багато часу. Однак, варіантний аналіз спрямований на перспективу, тобто з його допомогою можливо удосконалювати діяльність фермерського господарства. Так, за допомогою використання економіко-математичних методів і моделей можливо визначити перспективний економічний план

ФГ «Теолінське» за варіантами економічних стратегій та надати прогностну оцінку економічних параметрів. Балансові узагальнення також дають змогу зробити прогностний розрахунок потреб і можливостей. У контролі ефективності варіантний аналіз можливо використовувати при визначенні обсягів діяльності за варіантами економічних стратегій розвитку фермерського господарства.

Тому, ми радимо при проведенні контролю ефективності звернути увагу на можливість *варіантного аналізу* та проводити таку процедуру, хоча б коли керівництво бажає одержати прогностну оцінку діяльності підприємства.

Висновок до розділу 2

Дослідивши інформаційне забезпечення аналізу та контролю (аудиту) ефективності діяльності ФГ «Теолінське», було представлено класифікацію інформації, яка застосовується в контролі ефективності. Для відображення даних про господарські операції, що слугують джерелом фактографічної інформації для аналізу і контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» в бухгалтерському обліку застосовуються такі джерела інформації як нормативно-правова, обліково-фінансова, технологічно-виробнича та інформація внутрішньогосподарського контролю.

Встановлено, що аналітичний процес аналізу та контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності є використанням засобів аналізу, оскільки аналітичні таблиці, які формується під час проведення аналітичного процесу, використовують для самого процесу проведення контролю, бо вони мають усі показники, які характеризують ті чи інші відхилення від заданих параметрів.

Аналітикам та контролерам слід розширювати види та сферу застосування аналітичних процедур, зокрема, використовувати варіантний аналіз для формулювання прогностної оцінки діяльності підприємства. Це допоможе визначати перспективний економічний план ФГ «Теолінське» за варіантами економічних стратегій, надавати прогностну оцінку економічних параметрів, робити прогностний розрахунок потреб і можливостей фермерського господарства.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

3.1. Організація аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Організація аналізу і контролю ефективності діяльності фермерського господарства є системою комплексних заходів, спрямованих на координацію та функціонування взаємопов'язаних і взаємозалежних окремих елементів (частин) господарської діяльності підприємства з метою оцінки рівня її економічності, ефективності та результативності.

Організація аналізу і контролю ефективності діяльності фермерського господарства є складним процесом, оскільки сам контроль ефективності господарської діяльності охоплює досить широке коло проблемних питань.

Досліджуючи питання організації аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське», слід окреслити потребу визначення та дотримання основних принципів цього процесу, адже, контрольна діяльність, проведена з дотриманням всіх основних принципів, приречена на ефективність.

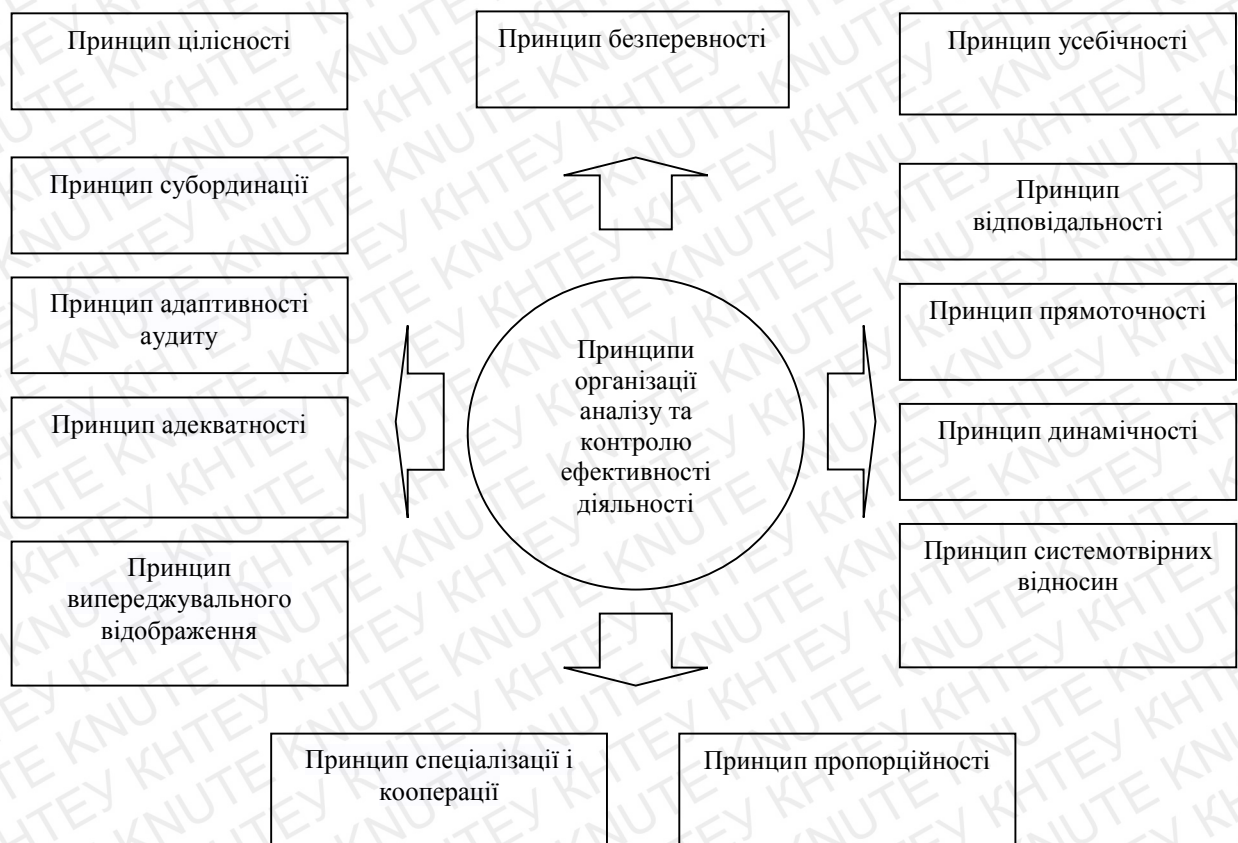
Організація аналізу і контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» потребує необхідності дотриманні певних принципів (рис. 3.1).

Принцип цілісності потребує розглядати об'єкт аналізу та контролю як систему, цілісне явище, сукупність складових, які мають власні властивості та між якими є своєрідна система зв'язків, що в цілому визначають властивості об'єкта аналізу та контролю.

Дотримання принципу цілісності як системи полягає у комплексному використанні усіх джерел економічної інформації про об'єкт аналізу та контролю.

Принцип усебічності аналізу та контролю визначає необхідність врахування всіх внутрішніх і зовнішніх факторів, які впливають на стан і функціонування системи контролю, її показників, зв'язків і відносин в системі, що визначають її структурні і функціональні особливості.

Рис. 3.1. Принципи організації аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське»

Принцип субординації означає, що аналіз та контроль ефективності має здійснюватися за схемою, послідовно, відповідно до ієрархії структури системи управління фермерського господарства, її елементів і зв'язків між ними за задалегідь визначеними критеріями (відповідність зв'язків, взаємозалежність між елементами, точність використовуваних значень тощо). Відповідно до цього принципу, аналіз та контроль слід розглядати як систему дій зі збору і обробки інформації про ієрархічну структуру фермерського господарства тощо.

Принцип відповідності означає, що збір, формування і вивчення інформації при перевірці мають здійснюватися відповідно до організаційної і технологічної структур об'єкта перевірки, до інших орієнтирів.

Принцип адекватності означає, що організаційно слід вирішувати питання спрощення контрольного процесу, зниження обсягів перевірки шляхом

узагальнення тотожних ситуацій, застосування вибіркового методу для вивчення однорідних об'єктів контролю тощо.

Принцип динамічності встановлює, що організація роботи аналітиків та контролерів має адаптувати їхні дії до ситуації зі станом господарювання, обліком на об'єкті перевірки тощо [7].

Принцип випереджувального відображення означає, що аналітику та контролеру завжди необхідно брати до уваги наявність у клієнта постійних проблем, розв'язання яких передбачає прогнозування і відображення найбільш вірогідного стану системи управління діяльністю фермерського господарства в майбутньому. Тобто, аналітик та контролер повинні передбачати факти і фактори, які можуть впливати на зміни діяльності фермерського господарства.

Принцип системотвірних відносин потребує визначення і вивчення саме тих показників складових, зв'язків між частинами системи аналізу та контролю, що забезпечують її цілісність, існування та розвиток, і разом з тим найбільш характерно відображають конкретні її частини.

Принцип адаптивності аналізу та контролю означає пристосування його побудови, функцій, змісту висновків до потреб конкретних структур управління, потреб системи управління фермерського господарства [8].

Принцип прямоочності означає побудову і організацію таких схем або послідовностей виконання операцій дослідження чи окремого спостереження, що відповідають реальній спрямованості облікових операцій, в результаті яких формується доказова та інша інформація, тобто поступово узагальнюється діяльність об'єкта перевірки.

Принцип безперервності в організації аналізу та контролю ефективності означає, що даний процес має бути організований як постійно діючий, тоді він зможе виконати свою контрольну функцію. Тільки безперервність контролю ефективності забезпечить запобігання перекрученню інформації в результаті помилок. Безконтрольність - підґрунтя для проявів шахрайства [9].

Принцип спеціалізації і кооперації - розподіл праці серед аналітиків та контролерів відповідно до компетентності, спеціальності, досвіду роботи в

конкретних галузях тощо. Кооперування полягає в поєднанні професійних знань різних контролерів чи спеціалізованих підрозділів для здійснення робіт із всебічного обстеження об'єкта перевірки і кооперованого формування необхідних доказів, висновків.

Принцип пропорційності - дотримання правильності розподілення працівників і їхнього часу на опрацювання матеріалу відповідно до обсягу інформаційного забезпечення аудиту за підрозділами [7].

Можна назвати й інші принципи організації аналізу та контролю ефективності, зокрема ритмічність, паралельність тощо. Окрім застосування розглянутих принципів, дієва організація аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» не можлива без знання контролерами своїх прав та обов'язків, а також прав і обов'язків об'єкта перевірки. Під час проведення перевірки працівники Держаудитслужби мають право:

- отримувати всю необхідну інформацію на об'єкті перевірки, від вищих установ і організацій, банків, інших установ і організацій, пов'язаних з діяльністю об'єкта перевірки;
- безперешкодно входити до будь-яких приміщень та сховищ об'єкта перевірки, якщо інше не передбачено законами України;
- отримувати від посадових осіб об'єкта перевірки оригінали документів або їхні копії та інші матеріали, дані на комп'ютерних електронних носіях, витяги з цих документів;
- ознайомлюватися з таємними документами та документами з обмеженим доступом за умови наявності допуску до державної таємниці та інших необхідних документів;
- вимагати від посадових осіб об'єкта перевірки невідкладного усунення виявлених порушень та надання у визначений термін інформації про це;
- отримувати пояснення від посадових осіб об'єкта перевірки, інших установ, організацій, підприємств, пов'язаних з діяльністю об'єкта перевірки; у разі необхідності складати протоколи про адміністративні правопорушення.

При цьому працівники Держаудитслужби при здійсненні перевірки зобов'язані дотримуватися принципів законності, повноти, об'єктивності, достовірності та обґрунтованості під час проведення перевірки; на будь-якій стадії перевірки приймати від посадових осіб об'єкта перевірки подані за їхньою ініціативою заяви, зауваження щодо предмета перевірки та перевіряти викладені у цих зверненнях питання, про що потрібно зазначати в акті.

У свою чергу, посадові особи об'єкта перевірки мають право:

- вимагати від суб'єкта перевірки доручення на проведення аудиту;
- надавати заяви, зауваження і пояснення щодо предмета перевірки, а також за її результатами [7].

Посадові особи об'єкта перевірки зобов'язані:

- сприяти нормальній роботі суб'єктів перевірки, не чинити їм перешкод, забезпечити їх робочими місцями та необхідними технічними засобами;
- надавати необхідні документи, пояснення щодо питань, які стосуються предмета перевірки;
- вживати невідкладних заходів щодо усунення виявлених порушень, відшкодування завданої шкоди та притягнення до відповідальності осіб, винних у скоєнні порушень.

Таким чином, чітке визначення прав та обов'язків Держаудитслужби, так і посадовців об'єкта перевірки гарантує якісну організацію аналізу та контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське».

Організація аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» має проводитися на етапі планування і на стадії виконання перевірки, і навіть у процесі узагальнення результатів перевірки та складанні звіту за цими результатами.

На кожному етапі методики контролю ефективності діяльності підприємства виконується відповідна стадія його організації. Найбільш наочно взаємозв'язок стадій методики контролю ефективності діяльності підприємства зі стадіями його організації зображено на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Взаємозв'язок стадій методики аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» зі стадіями його організації

Розглянемо кожну стадію організації аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» більш детально.

Члени контрольної групи зобов'язані взаємодіяти з керівництвом організації, що підлягає перевірці, з найважливіших питань.

Умови, в яких проводиться аналіз і контроль ефективності діяльності ФГ «Теолінське», та його результати багато в чому залежать від характеру стосунків між членами групи контролерів і керівництвом організації, яка перевіряється. Якщо вони засновані на взаємній довірі та пошані, а група контролерів прагне під час перевірки залучати керівників організації, то це стане основою успішного проведення перевірки й отримання якісних та об'єктивних результатів.

З метою формування таких відносин посадові особи Держаудитслужби та керівники перевірок мають інформувати керівників державних підприємств про теми та час проведення перевірки, зустрічатися з ними для обговорення питань, які виникають у ході проведення перевірки, а також її результатів.

Представимо схему координації дій контролерів та аналітиків у межах контролю ефективності діяльності фермерського господарства (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Схема координації дій суб'єктів аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське»

Перед початком перевірки доцільно провести зустріч членів групи аудиторів із керівником організації, що підлягає перевірці, для того щоб:

- поінформувати їх про цілі та терміни проведення перевірки;
- роз'яснити повноваження аудиторів щодо доступу до інформації, у тому числі до конфіденційної, а також відповідні обов'язки та відповідальність організації;
- ознайомити з методологією проведення аудиту ефективності державних та регіональних програм;
- представити склад групи аудиторів;
- відповісти на запитання представників організації.

Під час перевірки необхідно взаємодіяти з керівництвом і спеціалістами об'єкта перевірки при визначенні джерел отримання необхідної інформації та фактичних даних, а також у процесі збору аудиторських доказів з питань перевірки. При цьому дуже важливо знати їхні думки щодо зібраних контролерами фактичних даних та, в разі виникнення непорозумінь, отримати від них альтернативні дані чи інші джерела інформації про господарську діяльність ФГ «Теолінське».

Після закінчення перевірки слід провести підсумкову зустріч із представниками ФГ «Теолінське».

Тепер контрольна група має представити й обговорити з представниками організації, яку перевіряли, попередні результати контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське», а також необхідні заходи, які можуть бути вжиті для усунення виявлених недоліків і вирішення проблем з метою підвищення ефективності діяльності об'єкта перевірки.

Аналіз та контроль ефективності діяльності ФГ «Теолінське» є досить складним контрольним заходом, успішне проведення якого потребує широкого діапазону знань, навичок, уміння та досвіду. З цією метою рекомендується залучати зовнішніх незалежних експертів, які за необхідності можуть включатися безпосередньо до складу групи або ж виконувати окремі завдання, готувати аналітичні записки, надавати експертні оцінки. Зовнішні експерти залучаються до проведення перевірки на договірній основі та, як і інші члени групи, мають добре знати цілі аудиту ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське», доручене їм завдання та методику перевірки.

Дослідивши організаційні засади аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське», слід відзначити, що цей процес є досить складним. З метою вдосконалення його запропоновано схему взаємозв'язку етапів методики контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» зі стадіями його організації, а також схему координації дій суб'єктів аналізу та контролю.

3.2. Методика аналізу та контролю ефективності діяльності фермерського господарства

Методика є впорядкованою сукупністю прийомів і способів, застосування яких дозволяє державному контролеру зібрати докази та зробити висновок щодо ступеня ефективності господарської діяльності фермерського господарства.

Шведський дослідник з питань оцінки діяльності державних органів влади Е. Ведунг для оцінки ефективності використовує модель «внесок – продукт», яка була розроблена представниками Європейського Союзу для оцінювання певних проектів. Вона є більш розгорнутою і до неї належить ще й поняття продуктивності [9]. Зобразимо її на рис. 3.4.

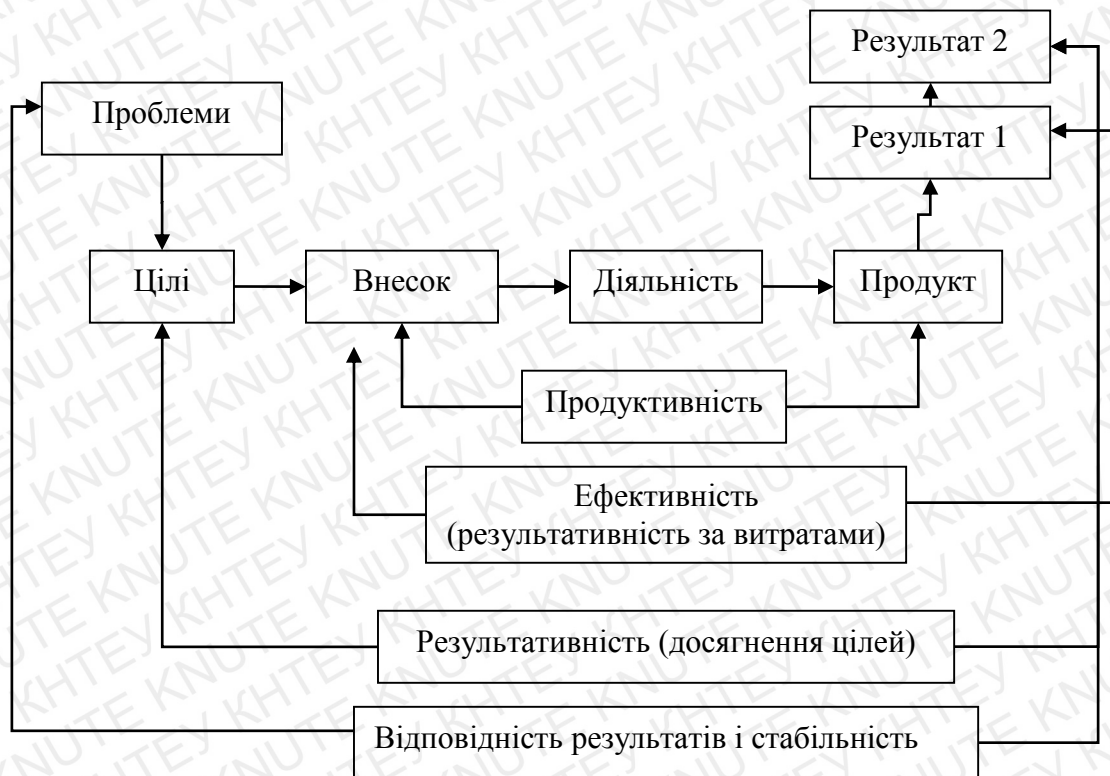

Рис. 3.4. Модель «внесок – продукт», розроблена Е. Ведунгом [12, с. 190]

Перший показник, який виділяє Е. Ведунг для оцінки управління, - це продуктивність. Згідно з цим критерієм органи державної влади повинні працювати максимально продуктивно.

Показник ефективності автор поділяє на два показники: ефективність як "витрати - вигоди" і ефективність як «витрати – результативність» [12].

Результативність, на думку Е. Ведунга, - це оцінювання досягнення мети без врахування нанесених витрат. Тут береться до уваги лише ступінь досягнення цілей і оцінка впливу отриманих результатів [14].

Дослідником розроблено чотири важливих критерії при оцінці ефективності, які можуть бути застосовні до господарської діяльності ФГ «Теолінське» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Критерії ефективності за підходом Е. Ведунга

Критерій ефективності	Розуміння критерію
I. Результативність	ступінь досягнення цілей, результатів, вартість ігнорується
II. Продуктивність	продукт через витрати
III. Ефективність (витрати - вигоди)	грошова цінність результатів заходів програми через грошову вартість заходів певної програми дій підприємства
IV. Ефективність (витрати - результативність)	результати заходів програми у фізичному вираженні через грошові витрати на заходи

За підходом Е. Ведунга, результативність не пов'язується із витратами. Якщо ми говоримо про використання ресурсів для досягнення відповідних результатів, то йдеться вже не про результативність, а про ефективність.

Слід виділити такі основні критерії для оцінки ефективності:

1. Економічність (economy) - мінімізація вартості ресурсів, спрямованих на діяльність підприємства з огляду на відповідну якість, правильність використання ресурсів за визначеного рівня ефективності. Завдяки цьому можна визначити, чи ресурси відповідають потребам, якою мірою вони використовуються, співвідношення реальних видатків із бюджетом тощо. Іншими словами, економічність означає використання належної кількості ресурсів відповідної якості у належний час, у необхідному місці, за розумну ціну - тобто правильне витрачання. Стандартом є найменші витрати [18].

2. Ефективність (efficiency) - співвідношення між результатом господарської діяльності (чистим прибутком) та ресурсами, використаними на його створення. Тут аналізу піддаються використання найраціональніших

методів роботи, співпраця підрозділів, використання стимулювання працівників для скорочення витрат робочого часу. Основна увага зосереджена на тому, чи справді ми одержуємо максимальний прибуток у терміни, кількості та якості, які відповідають нашому внеску і діяльності.

3. Результативність (effectiveness) - ступінь відповідності досягнутих результатів поставленій меті, погодження використаних засобів і результатів з поставленою метою. Цей показник дає можливість оцінити чи вчасно досягнута мета і за яку ціну (вигідну чи не вигідну), чи правильно визначена цільова група, ступінь задоволення людей відповідною програмою [23].

Розробка та застосування системи виміру ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» відбувається за такими основними етапами.

1. Розробка системи показників. Цей етап пов'язаний із процесами вибору показників та визначення системи мірил.

2. Планування процедур збирання даних. На цьому етапі здійснюється підготовка до впровадження системи вимірювання значень показників, з плануванням доступу до необхідних даних, розробкою конфігурації обробки та розповсюдження інформації про значення показників.

3. Впровадження та робота. Цей етап включає практичну роботу з обробки, аналізу та інтерпретації даних для прийняття рішень щодо вдосконалення господарської діяльності.

4. Оновлення системи показників: На цьому етапі проводяться спостереження за тим, щоб показники завжди відповідали цілям фермерського господарства, а система показників оцінювання постійно вдосконалювалась та оновлювалась.

Важливо, що перед тим, як оцінити господарську діяльність ФГ «Теолінське» слід впевнитися, що дані для оцінки є достовірними. Для цього контрольно-аудиторською групою застосовується сукупність методичних прийомів:

- документальна перевірка (перевіряються формально, арифметично та по суті установчі документи; бухгалтерські документи; аналітичні та

статистичні матеріали; звітні форми);

- проводиться вибіркова інвентаризація продукції фермерського господарства (аудиторською групою проводиться натурне обстеження ділянок, цехів, дільниць, на яких здійснюється діяльність підприємства;
- групою контролерів при проведенні дослідження беруться копії бухгалтерських документів, звітів для підтвердження тих чи інших господарських операцій або прийнятих управлінських рішень;
- проводиться усне опитування спеціалістів економічної, бухгалтерської служби, керівників, головних спеціалістів підприємств та їх підрозділів.

Аналізом та контролем ефективності охоплюються питання, визначені розробленою на етапі планування програмою, що дає можливість оцінити діяльність ФГ «Теолінське» щодо дотримання актів законодавства з питань здійснення сільськогосподарської діяльності.

В основу оцінки економічної ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» покладається співвідношення отриманого позитивного фінансового результату та витрат, які було спрямовано на отримання цього результату. Таким чином, для того, щоб оцінити рівень ефективності, в першу чергу, необхідно проаналізувати, чи отримує фермерське господарство прибуток, адже, збиткове підприємство не може бути ефективним.

Проведемо аналіз динаміки доходів, витрат та фінансових результатів ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр. (табл. 3.2).

За результатами аналізу даних табл. 3.2 можемо зробити висновок про позитивну динаміку до збільшення чистого доходу фермерського господарства, що вказує на зростання обсягу та вартості реалізованої підприємством сільськогосподарської продукції. Разом з тим, збільшилися і витратні статті, зокрема, собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції зросла на 73,6%, адміністративні витрати – на 21,4%, витрати на збут сільськогосподарської продукції – на 97,5%, що в кінцевому результаті призвело до негативної динаміки чистого фінансового результату діяльності ФГ «Теолінське». Так, у 2018 р. обсяг чистого прибутку ФГ «Теолінське» на 99,9% менший за показник 2014 р., а 2017 рік для підприємства взагалі був збитковим.

Таблиця 3.2

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр.

№ пор.	Показник	Роки			Відхилення абсолютне, од		Відхилення відносне, %	
		2014	2017	2018	2018/ 2014	2018/ 2017	2018/ 2014	2018/ 2017
1	Чистий дохід від реалізації продукції	16410598	18055336	23734784	7324186	5679448	44,6	31,5
2	Собівартість реалізованої продукції	14011737	17633561	24324434	10312697	6690873	73,6	37,9
3	Валовий прибуток (збиток)	2398861	421775	(589 650)	-2988511	-1011425	-124,6	-239,8
4	Інші операційні доходи	707552	147079	794603	87051	647524	12,3	440,3
5	Адміністративні витрати	150923	175506	183248	32325	7742	21,4	4,4
6	Витрати на збут	0	0	0	185659	-111552	97,5	-22,9
7	Інші операційні витрати	190462	487673	376121	-3119444	-354416	-112,8	-
8	Фінансовий результат від операційної діяльності	2765028	0	(354 416)	-131443	52449	-51,8	75,1
9	Інші фінансові доходи	253734	69842	122291	380739	247832	1944,2	162,5
10	Інші доходи	19583	152490	400322	78977	63094	40,7	30,0
11	Фінансові витрати	194170	210053	273147	-127809	1851502	-897,5	-94,2
12	Інші витрати	14241	(1965070)	(113568)	675755	-130999	-148,6	-37,2
13	Фінансовий результат до оподаткування	2829934	(2047 116)	(218 518)	-2372697	1697599	-99,9	-100,2
14	Дохід (витрати) з податку на прибуток	(454659)	352095	221096	7324186	5679448	44,6	31,5
15	Чистий прибуток (збиток)	2375275	(1695021)	2578	-2372697	1697599	-99,9	-100,2

Одержання ФГ «Теолінське» прибутку шляхом виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції є метою його діяльності.

Чистий прибуток є джерелом забезпечення фінансування розвитку фермерського господарства, а тому, його формування є вкрай важливим.

Про ефективність господарської діяльності ФГ «Теолінське», в першу чергу, свідчать показники рентабельності фермерського господарства.

Для надання комплексної оцінки діяльності ФГ «Теолінське» проведемо розрахунок та визначимо динаміку коефіцієнтів його рентабельності (табл. 3.3).

Незважаючи на несуттєве, на наш погляд, покращення рентабельності ФГ «Теолінське» у 2018 р. порівняно зі збитковим 2017 роком, в динаміці за останні 5 років підприємство дуже знизило свої показники прибутковості. Вважаємо, що

це негативно відображається не лише на стабільності та стійкості фінансового стану ФГ «Теолінське», але й на його інвестиційній привабливості.

Таблиця 3.3

Показники рентабельності діяльності ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр.

№ пор.	Показник рентабельності, %	Роки			Абсолютне відхилення, %		Відносне відхилення, п.п.	
		2014	2017	2018	2018/2014	2018/2017	2018/2014	2018/2017
1. Коефіцієнти рентабельності фінансово-господарської діяльності								
1.1.	Рентабельність (збитковість) операційна	16,8	0	-1,5	-108,9	-	-108,9	-
1.2.	Рентабельність (збитковість) загальна	17,2	-11,3	-0,9	-105,2	-92,0	-105,2	-92,0
1.3.	Рентабельність (збитковість) чиста	14,5	-9,4	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
1.4.	Рентабельність (збитковість) виробничих витрат	17,0	-9,6	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
1.5.	Рентабельність (збитковість) загальних витрат	16,3	-9,2	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
2. Коефіцієнти рентабельності активів і капіталу								
2.1.	Рентабельність (збитковість) власного капіталу	60,0	-30,1	0,1	-59,9	30,2	-99,8333	-100,332
2.2.	Рентабельність (збитковість) активів	33,8	-14,3	0,1	-33,7	14,4	-99,7041	-100,699
2.3.	Рентабельність (збитковість) виробничого потенціалу	63,3	-23,6	0,1	-63,2	23,7	-99,842	-100,424
2.4.	Рентабельність (збитковість) оборотних активів	82,5	-38,1	0,1	-82,4	38,2	-99,8788	-100,262
2.5.	Рентабельність (збитковість) поточної діяльності	33,9	-14,3	0,1	-33,8	14,4	-99,705	-100,699

Джерело: розраховано автором

Аналізуючи дані табл. 3.3 можемо підсумувати, що позитивне значення показники рентабельності ФГ «Теолінське» мали лише у 2014 р. Розраховані від'ємні значення коефіцієнтів у 2017 р. дають підставу говорити вже не про рентабельність ФГ «Теолінське», а про його збитковість. У 2018 р. порівняно з 2017 р. за окремими показниками рентабельності спостерігаємо покращення, зокрема, це стосується коефіцієнтів рентабельності активів і капіталу. Щодо рентабельності фінансово-господарської діяльності ФГ «Теолінське» ми оцінюємо її значення як незадовільне, адже воно наближається до нуля, а по показникам операційної та загальної рентабельності залишається від'ємним.

Показники платоспроможності дозволяють оцінити здатність ФГ «Теолінське» відшкодувати поточні борги у визначені терміни, фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, мобільність власного капіталу тощо. Проаналізуємо динаміку платоспроможності ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр. (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Динаміка коефіцієнтів платоспроможності ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр.

№ пор.	Назва коефіцієнта	Роки			Відхилення абсолютне, од		Відхилення відносне, %	
		2014	2017	2018	2018/2014	2018/2017	2018/2014	2018/2017
1	Абсолютної ліквідності	0,19	0,03	0,03	-0,16	0	-84,2	0,0
2	Швидкої ліквідності	0,8	0,6	0,7	-0,1	0,1	-12,5	16,7
3	Поточної ліквідності	1,1	0,8	0,9	-0,2	0,1	-18,2	12,5

Спираючись на дані аналітичної табл. 3.4, можемо узагальнити: коефіцієнт абсолютної ліквідності наближається до еталонного значення (0,2) лише у 2014 р., коли його значення становило 0,19. У 2017 та 2018 роках значення коефіцієнта абсолютної ліквідності суттєво відхиляється від норми та демонструє негативну динаміку до зменшення у порівнянні з 2014 р.

У середньому вдвічі нижче значення від нормативного (2) має коефіцієнт поточної ліквідності. Коефіцієнт швидкої ліквідності має достатнє значення як у 2014 р, так і у 2017 та 2018 рр., оскільки воно наближається до еталонного (0,7).

Загалом, підсумовуючи результати проведеного аналізу та контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» за 2014-2018 рр. можна стверджувати про те, що підприємство має вагомий майновий та ресурсний потенціал, що наразі лишається неповною мірою нереалізованим та використовується неефективно. Ефективність господарської діяльності ФГ «Теолінське» потребує значного покращення, особливо у частині підвищення рентабельності та платоспроможності. Вважаємо, що вирішенню проблем діяльності фермерського господарства може сприяти встановлення та реалізація цілей і завдань щодо модернізації обладнання; підвищення якості сільськогосподарської продукції.

З метою підвищення ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» рекомендуємо адміністрації підприємства звернути увагу на такі можливі заходи: впровадження нових технологій з метою зниження собівартості сільськогосподарської продукції; підвищення прибутковості й рентабельності шляхом оптимізації внутрішніх і зовнішніх зв'язків і діяльності підприємства; посилення платоспроможності, мобілізація фінансових ресурсів та інші заходи.

Висновки до розділу 3

Організація контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» має базуватися на дотриманні принципів цілісності, субординації, адаптивності, динамічності, усебічності контролю та інших. Розглянуто стадії організації аналізу та контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» та визначено їх взаємодію з етапами методики контролю.

Досліджено методику контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» на основі визначення критеріїв ефективності: економічності, ефективності, результативності. Проведено розрахунок та визначено динаміку коефіцієнтів його рентабельності. Позитивне значення показники рентабельності ФГ «Теолінське» мали лише у 2014 р. Розраховані від'ємні значення коефіцієнтів у 2017 р. дають підставу говорити вже не про рентабельність ФГ «Теолінське», а про його збитковість. У 2018 р. порівняно з 2017 р. за окремими показниками рентабельності спостерігаємо покращення, зокрема, це стосується коефіцієнтів рентабельності активів і капіталу. Щодо рентабельності фінансово-господарської діяльності ФГ «Теолінське» ми оцінюємо її значення як незадовільне, адже воно наближається до нуля, а по показникам операційної та загальної рентабельності залишається від'ємним.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене дослідження теоретичних, організаційних і методичних засад аналізу і контролю ефективності діяльності фермерського господарства дозволило сформулювати низку узагальнень та практичних рекомендацій.

Вивчення змістової характеристики аналізу та контролю (аудиту) ефективності дало можливість встановити його сутність та мету в управлінні ефективністю господарської діяльності фермерського господарства. Представлено основні завдання та критерії контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності підприємства. Критеріями аналізу та контролю (аудиту) ефективності господарської діяльності фермерського господарства є економічність, ефективність та результативність.

Дослідження ресурсного забезпечення господарської діяльності ФГ «Теолінське» вказує на позитивну тенденцію його до зростання, переважною мірою за рахунок приросту оборотних активів фермерського господарства. Аналіз динаміки і структури джерел фінансування діяльності фермерського господарства свідчить про вагому роль саме його власних джерел, при цьому, зростання поточних забезпечень може порушити фінансову стійкість підприємства, а тому, є потреба пошуку фінансових ресурсів для їх зменшення.

Організація і методика аналізу та контролю ефективності господарської діяльності підприємства визначається, передусім, належним інформаційним забезпеченням щодо об'єкта дослідження. Представлено класифікацію інформації, яка застосовується в аналізі та контролі ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське». Для відображення даних про господарські операції, що слугують джерелом фактографічної інформації для аудиту ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське», в бухгалтерському обліку застосовуються такі джерела інформації як нормативно-правова, обліково-фінансова, технологічно-виробнича та інформація внутрішньогосподарського контролю. Для ведення обліку в ФГ «Теолінське» використовується

комп'ютерна бухгалтерська програма «1С Підприємство 8.2». ФГ «Теолінське» здійснює ведення бухгалтерського обліку відповідно до НП(С)БО. ФГ «Теолінське» займається сільськогосподарською діяльністю, тому, залучення іноземних інвестицій було б привабливим напрямком розвитку. Однак, для іноземних суб'єктів складає труднощі розгляд фінансової звітності, складеної за українськими стандартами. З урахуванням зазначеного, рекомендовано ФГ «Теолінське» розглянути можливість формування звітності саме за МСФЗ, оскільки вважаємо, що позитивно відобразиться на їх розвитку.

Досліджено структуру аналітичного забезпечення контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» та виявлено, що аналітичний процес є використанням засобів аналізу, оскільки аналітичні таблиці, які формується під час проведення аналітичного процесу, використовують для самого процесу проведення контролю, бо вони мають усі показники, які характеризують ті чи інші відхилення від заданих параметрів контролю. Аналітичний процес в проведенні аудиту ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» є системним впливом з метою досягнення стратегічних цілей підприємства.

Організація контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» є системою комплексних заходів, спрямованих на координацію та функціонування взаємопов'язаних і взаємозалежних окремих елементів (частин) господарської діяльності фермерського господарства з метою оцінки рівня її економічності, ефективності та результативності. Належна організація контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» має базуватися на дотриманні певних принципів, зокрема, цілісності, субординації, адаптивності, динамічності, усебічності контролю та інших, детальну характеристику яких було представлено у роботі. Розглянуто стадії організації контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» та визначено їх взаємодію з етапами методики контролю ефективності.

Розкрито методику контролю ефективності діяльності ФГ «Теолінське» на основі визначення критеріїв ефективності: економічності, ефективності, результативності. Для надання комплексної оцінки ефективності діяльності

ФГ «Теолінське» проведено розрахунок та визначено динаміку коефіцієнтів його рентабельності. Незважаючи на несуттєве, на наш погляд, покращення рентабельності ФГ «Теолінське» у 2018 р. порівняно зі збитковим 2017 роком, в динаміці за останні 5 років фермерське господарство дуже знизило свої показники прибутковості. Вважаємо, що це негативно відображається не лише на стабільності та стійкості фінансового стану ФГ «Теолінське», але й на його інвестиційній привабливості.

Позитивне значення показники рентабельності ФГ «Теолінське» мали лише у 2014 р. Розраховані від'ємні значення коефіцієнтів у 2017 р. свідчать вже не про рентабельність ФГ «Теолінське», а про його збитковість.

У 2018 р. порівняно з 2017 р. за окремими показниками рентабельності спостерігаємо покращення, зокрема, це стосується коефіцієнтів рентабельності активів і капіталу. Щодо рентабельності фінансово-господарської діяльності ФГ «Теолінське» ми оцінюємо її значення як незадовільне, адже воно наближається до нуля, а по показникам операційної та загальної рентабельності залишається від'ємним. Показники платоспроможності дозволяють оцінити здатність ФГ «Теолінське» відшкодувати поточні борги у визначені терміни, фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, мобільність власного капіталу тощо.

Оцінка платоспроможності засвідчила, що коефіцієнт абсолютної ліквідності наближається до еталонного значення (0,2) лише у 2014 р., коли його значення становило 0,19. У 2017 та 2018 роках значення коефіцієнта абсолютної ліквідності суттєво відхиляється від норми та демонструє негативну динаміку до зменшення у порівнянні з 2014 р.

У середньому вдвічі нижче значення від нормативного (2) має коефіцієнт поточної ліквідності. Коефіцієнт швидкої ліквідності має достатнє значення як у 2014 р, так і у 2017 та 2018 рр., оскільки воно наближається до еталонного (0,7).

Напрямки вдосконалення методики аналізу та контролю ефективності господарської діяльності ФГ «Теолінське» полягають у комп'ютеризації контрольно-аналітичного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абасов В. А. Доказова база для висновків та пропозицій під час аудиту ефективності / В. А. Абасов // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2016. - Вип. 30. - С. 198-204.
2. Абасов В. А. Міжнародний досвід аудиту ефективності бюджетного планування / В. А. Абасов // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 4. - С. 114-118.
3. Акімова Л. М. Система оцінювання показників ефективності державного контролю за економічною діяльністю [Електронний ресурс] / Л. М. Акімова // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - № 15. - С. 71-76.
4. Беззубець Л. Л. Шляхи та умови розвитку автоматизованого аудиту в Україні / Л. Л. Беззубець // Економічний вісник університету. - 2015. - Вип. 24(1). - С. 23-27.
5. Белец Ж. Механізм застосування аудиту ефективності як складової програмно-цільового методу формування бюджету / Ж. Белец // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2014. - Вип. 1. - С. 116-124.
6. Бенько М.М. Інформаційні технології як фактор інтеграції внутрішнього і зовнішнього аудиту / М.М. Бенько, В.В. Сопко // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 254–262.
7. Бондаренко А. І. Оцінка ефективності механізмів державного фінансового контролю / А. І. Бондаренко // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. - 2017. - Вип. 1. - С. 88-93.
8. Бурлан С. А. Проблеми та передумови забезпечення ефективності обліку та контролю реалізації стратегії розвитку підприємства / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова // Проблеми економіки. - 2017. - № 1. - С. 178-183.

9. Бурлан С. А. Аудит ефективності діяльності підприємства: методичний аспект / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова // Проблеми економіки. - 2015. - № 1. - С. 187-193.
10. Буряк Я. В. Обґрунтування необхідності адаптації європейського досвіду здійснення контролю за виконанням державних цільових програм інноваційного розвитку та визначення основних його завдань під час проведення в Україні / Я. В. Буряк // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 5(1). - С. 92-95.
11. Бюджетний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
12. Васьківська К. В. Бюджетне фінансування регіональних програм соціально-економічного розвитку / К. В. Васьківська, О. І. Децик, І. В. Кохан. // Ефективна економіка. - 2015. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_1_10.
13. Виговська Н.Г. Господарський контроль в соціальноорієнтованій економіці: проблеми теорії та методології: монограф. / Н.Г. Виговська. – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 288 с.
14. Гордєєва Т. А. Імплементация аудиту ефективності використання бюджетних коштів у практику державного фінансового контролю / Т. А. Гордєєва, О. В. Петришина // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 3(3). - С. 32-34.
15. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 436-4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
16. Даценко Г. В. Здійснення державного фінансового контролю в зарубіжних країнах [Електронний ресурс] / Г. В. Даценко, Д. В. Шпильова. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64441.doc.htm

17. Державний фінансовий аудит: методологія і організація : монограф. / [С.В. Мних, М.О. Никонович, Н.С. Барабаш та ін.]; за ред. С. В. Мниха. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 319 с.
18. Дзьоба В. Б. Удосконалення методики оцінки ефективності системи внутрішнього контролю / В. Б. Дзьоба // Молодий вчений. - 2017. - № 12. - С. 609-611.
19. Дмитренко Г.В. Організація і здійснення державного контролю в Україні (фінансово-економічні аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з держуправління : спец. 25.00.02 / Г. В. Дмитренко. – К., 2011. – 36 с.
20. Жовнірчик Я. Ф. Щодо дієвості та ефективності організації національної системи державного контролю [Електронний ресурс] / Я. Ф. Жовнірчик // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 23. - С. 87-92.
21. Закон України «Про підприємництво», прийнятий Верховною Радою УРСР від 07.02.1991 № 698-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
22. Зdirko Н. Г. Стан та тенденції розвитку державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] / Н. Г. Зdirko // Облік і фінанси. - 2017. - № 1. - С. 153-160.
23. Івахненко С.В. Інформаційні технології аудиту та внутрішньогосподарського контролю в контексті світової інтеграції: монограф. / С.В. Івахненко – Житомир: ПП «Рута», 2010. – 432 с.
24. Ігонін Р.В. Деякі аспекти проведення державного фінансового аудиту як різновиду державного фінансового контролю [Електронний ресурс] / Р. В. Ігонін, І. В. Чорна // Наше право. - 2014. - № 5. - С. 183-188.
25. Катроша Л.В. Аудит ефективності як перспективний метод державного фінансового контролю у системі державних закупівель в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Катроша // Інноваційна економіка. - 2013. - № 8. - С. 327-331.

26. Кінащук Л.Л. Особливості організації та правового регулювання державного і недержавного аудитів у зарубіжних країнах [Електронний ресурс] / Л.Л. Кінащук // Південноукраїнський правничий часопис. - 2014. - № 2. - С. 55-57.
27. Кобзева Т. А. Актуальні проблеми стандартизації діяльності Рахункової палати України / Т. А. Кобзева, П. В. Сердюк // Правові горизонти. - 2016. - № 1. - С. 82-86.
28. Кожушко О. В. Оцінка якості процесу державного аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетної установи / О. В. Кожушко // Технологический аудит и резервы производства. - 2015. - № 1(6). - С.52-56.
29. Коніщева Н. Й. Підвищення ефективності механізму державного контролю за господарською діяльністю: монографія / Н. Й. Коніщева, В. О. Власов. - Харків; Видавництво "НТМТ", 2016. – 270 с.
30. Коновалов Л. С. Механізм контролю якості державного аудиту ефективності використання публічних коштів / Л. С. Коновалов // Актуальні проблеми державного управління. - 2014. - № 2. - С. 59-67.
31. Коновалов Л. С. Стандарти аудиту як складова механізму державного аудиту ефективності публічних коштів / Л. С. Коновалов // Актуальні проблеми державного управління. - 2014. - № 1. - С. 186-193.
32. Контроль у бюджетних установах: теорія та практика : монограф. / Л. В. Дікань, О. В. Кожушко, Ю. О. Лядова та ін. ; за заг. ред. Л. В. Дікань. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 332 с.
33. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства : монограф. / Є.І. Мних [та ін.]; за ред. Є.В. Мниха– Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
34. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації : теорія, методологія, організація : монограф. / М.Д. Корінько. – Київ, 2007. – 395 с.

35. Корнєєв В. В. Розвиток державного фінансового контролю в контексті удосконалення аудиту ефективності бюджетного процесу / В. В. Корнєєв // Формування ринкових відносин в Україні. - 2014. - № 12. - С. 218-222.
36. Косова Е. В. Рахункова палата України: еволюція правового статусу / Е. В. Косова // Молодий вчений. - 2016. - № 6. - С. 243-246.
37. Косова Т. Д. Організація аудиту ефективності в системі зовнішнього державного фінансового контролю / Т. Д. Косова, В. В. Шевченко // Молодий вчений. - 2018. - № 2(1). - С. 394-398.
38. Лімська декларація керівних принципів аудиту державних фінансів, жовтень 1997 (INTOSAI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/604_001
39. Любенко А. Аудит ефективності як складова системи контролю за державними активами / А. Любенко, Ю. Кійко // Аграрна економіка. - 2017. - Т. 10, № 3-4. - С. 43-49.
40. Максимова В.Ф. Системний підхід до розвитку державного аудиту в Україні [Електронний ресурс] / В. Ф. Максимова, Ю. Б. Слободяник // Облік і фінанси. - 2013. - № 4. - С. 114-120.
41. Назарова К.О. Аудит : еволюція, потенціал, ефективність : монограф. / К.О. Назарова. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 464 с.
42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
43. Невідомий В. І. Розвиток інституційної спроможності Рахункової палати України як незалежної державної аудиторської установи / В. І. Невідомий // Фінанси України. - 2016. - № 1. - С. 116-125.
44. Несходовський І. С. Контроль якості аудиту ефективності діяльності підприємств / І. С. Несходовський, О. В. Юр'єв // Інноваційна економіка. - 2014. - № 4. - С. 354-358.

45. Нікітан Н. О. Удосконалення показників виконання Державних цільових програм для контролю видаткової частини бюджету / Н. О. Нікітан // Бізнес Інформ. - 2015. - № 9. - С. 331-336.
46. Ніконова О.В. Системи СААТ - новий інструментарій у проведенні аудиту / О.В. Ніконова // Фінансовий контроль. - №6. - 2014. - С. 12-16.
47. Обушна Н.І. Міжнародні стандарти INTOSAI як інструмент підвищення ефективності аудиту в системі публічного управління [Електронний ресурс] / Н. І. Обушна // Ефективність державного управління. - 2017. - Вип. 2. - С. 229-240.
48. Огонь Ц. Г. Аудит ефективності функціонування та повноти надходжень адміністративних зборів до бюджету / Ц. Г. Огонь // Актуальні проблеми економіки. - 2016. - № 11. - С. 373-379.
49. Поліщук В.В. Напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю: впровадження стратегічного аудиту [Електронний ресурс] / В. В. Поліщук // Публічне управління: теорія та практика. - 2014. - Вип. 1. - С. 145-149.
50. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : чинне законодавство зі змін. і доп., затв. постановою Кабміну від 25 березня 2006 р. N361 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/361-2006-%D0%BF>
51. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
52. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 30.10.1996 року № 448/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>

53. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: чинне законодавство зі змін. і доп., затв. Постановою Кабміну від 3 лютого 2016 р. № 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>
54. Про затвердження Порядку планування заходів державного фінансового контролю Державною аудиторською службою та її міжрегіональними територіальними органами, затв. Постановою Кабміну від від 8 серпня 2001 р. N 955 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/955-2001-%D0%BF>
55. Про затвердження Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом [...] : постанова, затв. наказом Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/217-2014-%D0%BF>
56. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>
57. Про Рахункову палату: чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 2 липня 2015 р. № 576-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/576-19/page2>
58. Про управління об'єктами державної власності: чинне законодавство зі змін. і доп., прийн. Верховною Радою України від 21 вересня 2006 р. № 185-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/185-16/page3>
59. Рахункова палата України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe. – Назва з заголовку.

- 60.Симоненко В.К. Основи єдиної системи Державного фінансового контролю в Україні : монограф. / В.К. Симоненко, О.І. Барановський, П.С. Петренко. – К.: Знання України, 2006.-280 с.
- 61.Слободяник Ю. Б. Перспективи розвитку Рахункової палати України як вищого органу державного аудиту / Ю. Б. Слободяник // Фінанси України. - 2015. - № 3. - С. 114-126.
- 62.Слободяник Ю.Б. Предмет і об'єкти державного аудиту [Електронний ресурс] / Ю. Б. Слободяник // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 2(1). - С. 154-158.
- 63.Стрекаль О. О. Інформаційне забезпечення ефективності державного фінансового контролю / О. О. Стрекаль // Финансовые услуги. - 2017. - № 5. - С. 36-38.
- 64.Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективн. монограф. у 2 т. / за ред. О.П. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 1. – 358 с.
- 65.Трайтлі В. Ю. Контроль якості державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм / В. Ю. Трайтлі // Молодий вчений. - 2015. - № 11(2). - С. 133-137.
- 66.Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К. : Київ. нац. торг. - екон. ун-т: 2010. – 412 с.
- 67.Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монограф. / Є.В. Мних, С.В. Бардаш, К.О. Назарова та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 416 с.
- 68.Фукс Н. А. Діяльність Рахункової палати України в контексті нового Закону "Про Рахункову палату" / Н. А. Фукс, В. М. Уложенко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право. - 2015. - Вип. 30. - С. 145-154.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1 до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової
звітності»

	КОДИ			
	Дата (рік, місяць, число)	2013	12	31
Підприємство: ФГ « <u>Теолінське</u> »	за ЄДРПОУ	00131305		
Територія Україна	за КОАТУУ	80342		
Організаційно-правова форма господарювання: <u>фермерське господарство</u>	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності: <u>сільськогосподарська діяльність</u>	за КВЕД	35.11		
Середня кількість працівників: 67				
Адреса, телефон: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.				
Одиниця виміру: тис. грн				

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість	010	3833	3513
- первісна вартість	011	13733	21916
- накопичена амортизація	012	(9900)	(18403)
Незавершене будівництво	020	538106	392214
Основні засоби:			
- залишкова вартість	030	2984993	3544812
- первісна вартість	031	3029196	3864460
- знос	032	(44203)	(319648)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
- первісна вартість	036	0	0
- накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	0
- інші фінансові інвестиції	045	14801	11054
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	99	72
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	151622	180363
Гудвіл	065	0	0
Інші необоротні активи	070	0	0
Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	080	3693454	4132028
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	197879	205812

Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	287	256
Товари	140	410	432

Продовження додатка А

Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість	160	1513387	1857502
- первісна вартість	161	3214699	3008963
- резерв сумнівних боргів	162	(1701312)	(1151461)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	170	15565	104195
- за виданими авансами	180	15408	7331
- з нарахованих доходів	190	0	0
- із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	17196	16345
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті	230	437703	487116
- у т.ч. в касі	231	7	5
- в іноземній валюті	240	104	82
Інші оборотні активи	250	128220	199484
Усього за розділом II	260	2326159	2878555
III. Витрати майбутніх періодів	270	10629	12251
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	0	0
Баланс	280	6030242	7022834

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	27091	27091
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	3084237	3192335
Резервний капітал	340	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	1643629	741270
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	380	1467699	3960696
Частка меншості	385	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	108236	126199
Інші забезпечення	410	7574	10069
Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0
Цільове фінансування	420	1000	1501

З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421)	421	0
---	-----	---

Продовження додатка А

Усього за розділом II	430	116810	137769
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	589683	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	0	121658
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	170373	233731
Усього за розділом III	480	760056	355389
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	90434	2479
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	21797	15636
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	2344738	1544986
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	540	657461	583143
- з бюджетом	550	273877	97185
- з позабюджетних платежів	560	0	0
- зі страхування	570	12971	15249
- з оплати праці	580	27474	33135
- з учасниками	590	4965	4948
- із внутрішніх розрахунків	600	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	251950	272212
Усього за розділом IV	620	3685667	2568973
V. Доходи майбутніх періодів	630	10	7
Баланс	640	6030242	7022834

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2014 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	16410598	11499650
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(14011737)	(11923045)

Продовження додатка А

Валовий прибуток:			
- прибуток	050	2398861	0
- збиток	055	(0)	(423395)
Інші операційні доходи	060	707552	118599
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(150923)	(97629)
Витрати на збут	080	(0)	(0)
Інші операційні витрати	090	(190462)	(393028)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток	100	2765028	0
- збиток	105	(0)	(795453)
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	253734	89574
Інші доходи	130	19583	82759
З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою (131)	131		0
Фінансові витрати	140	(194170)	(47098)
Втрати від участі в капіталі	150	(0)	(0)
Інші витрати	160	(14241)	(644519)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
- прибуток	170	2829934	0
- збиток	175	(0)	(1314737)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(454659)	(118514)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
- прибуток	190	2375275	0
- збиток	195	(0)	(1196223)

Надзвичайні:			
- доходи	200	0	0
- витрати	205	(0)	(0)

Закінчення додатка А

Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий:			
- прибуток	220	2375275	0
- збиток	225	(0)	(1196223)
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	7708846	6701109
Витрати на оплату праці	240	789329	729430
Відрахування на соціальні заходи	250	294628	268921
Амортизація	260	304491	224896
Інші операційні витрати	270	249853	503268
Разом	280	9346147	8427624

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Б

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство: ФГ « <u>Теолінське</u> »	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія Україна	за ЄДРПОУ	2013 12 31 00131305
Організаційно-правова форма господарювання: <u>фермерське господарство</u>	за КОАТУУ	80342
Вид економічної діяльності: <u>сільськогосподарська діяльність</u>	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників: 67	за КВЕД	35.11
Адреса, телефон: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.		
Одиниця виміру: тис. грн		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3513	3494
первісна вартість	1001	21916	26133
накопичена амортизація	1002	18403	22639
Незавершені капітальні інвестиції	1005	392214	747866
Основні засоби	1010	3544812	4002128
первісна вартість	1011	3864460	4598095
знос	1012	319648	595967
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	11054	10281
Відстрочені податкові активи	1045	72	-
Інші необоротні активи	1090	175715	380846
Усього за розділом I	1095	-	-
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	206500	216087
Виробничі запаси	1101	205812	215795
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	256	133
Товари	1104	432	160
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-

Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1857502	2386662

Продовження додатку Б

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7331	6186
з бюджетом	1135	104195	285959
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16345	357710
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	487198	360956
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	12251	8649
Інші оборотні активи	1190	199484	1995582
Усього за розділом II	1195	2890806	5617792
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	7018186	10762407
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	27091	27091
Капітал у дооцінках	1405	1918868	1889427
Додатковий капітал	1410	1273467	1450614
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	765672	1088469
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	(20)
Усього за розділом I	1495	3985098	4455581
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	233731	500267
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	121658	625931
Довгострокові забезпечення	1520	10069	1396
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	97149	66815
Цільове фінансування	1525	1501	1502
Усього за розділом II	1595	464108	1195911
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	15636	114136
товари, роботи, послуги	1615	1544986	3540708
розрахунками з бюджетом	1620	97185	10803
у тому числі з податку на прибуток	1621	86455	-
розрахунками зі страхування	1625	15249	14734
розрахунками з оплати праці	1630	33135	32464

за одержаними авансами	1635	583143	694026
за розрахунками з учасниками	1640	4948	407371

Продовження додатку Б

із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	63612
Доходи майбутніх періодів	1665	7	65
Інші поточні зобов'язання	1690	274691	232996
Усього за розділом III	1695	2568980	5110915
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	7018186	10762407

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2015 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13514322	16410598
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(12964328)	(140114290)
Валовий: прибуток	2090	549994	2399169
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	975351	707552
Адміністративні витрати	2130	(181503)	(150923)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(95913)	(190462)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1247929	2765336
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	111691	253734
Інші доходи	2240	3416	19583
Фінансові витрати	2250	(55819)	(194170)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(8013)	(14241)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1299204	2830242
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	294871	454708
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1004333	2375534
збиток	2355	-	-

Закінчення додатку Б

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Дооцінка (уцінка) необоротних активів</i>	2400	-	-
<i>Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів</i>	2405	-	-
<i>Накопичені курсові різниці</i>	2410	-	-
<i>Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств</i>	2415	-	-
<i>Інший сукупний дохід</i>	2445	36912	31006
<i>Інший сукупний дохід до оподаткування</i>	2450	36912	31006
<i>Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом</i>	2455	-	-
<i>Інший сукупний дохід після оподаткування</i>	2460	36912	31006
<i>Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)</i>	2465	1041245	2406540

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

<i>Назва статті</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Матеріальні затрати</i>	2500	5488241	7708846
<i>Витрати на оплату праці</i>	2505	952384	789329
<i>Відрахування на соціальні заходи</i>	2510	365702	294628
<i>Амортизація</i>	2515	300634	303491
<i>Інші операційні витрати</i>	2520	2456883	249853
<i>Разом</i>	2550	9563844	9346147

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

<i>Назва статті</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Середньорічна кількість простих акцій</i>	2600	108364280	108364280
<i>Скоригована середньорічна кількість простих акцій</i>	2605	108364280	108364280
<i>Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію</i>	2610	14154	21.92
<i>Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію</i>	2615	-	-
<i>Дивіденди на одну просту акцію</i>	2650	-	21337

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток В

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство: ФГ « <u>Теолінське</u> »	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія Україна	за ЄДРПОУ	2013 12 31 00131305
Організаційно-правова форма господарювання: <u>фермерське господарство</u>	за КОАТУУ	80342
Вид економічної діяльності: <u>сільськогосподарська діяльність</u>	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників: 67	за КВЕД	35.11
Адреса, телефон: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.		
Одиниця виміру: тис. грн		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	3494	4407
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	26133	34023
накопичена амортизація	1002	22639	29616
Незавершені капітальні інвестиції	1005	747866	931387
Основні засоби	1010	4002128	4515151
первісна вартість	1011	4598095	5439447
знос	1012	595967	924296
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	5442
Відстрочені податкові активи	1045	380846	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5144615	5462961
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	216088	211268
Виробничі запаси	1101	215795	210223
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	133	205
Товари	1104	160	840
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-

Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2386662	2917416

Продовження додатку В

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6186	5435
з бюджетом	1135	285959	289710
у тому числі з податку на прибуток	1136	172439	83398
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	357710	31766
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	360956	285624
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	8649	14304
Інші оборотні активи	1190	1995582	22871
Усього за розділом II	1195	5617792	3778394
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10762407	9241355
Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	27091	27091
Капітал у дооцінках	1405	1889427	1866880
Додатковий капітал	1410	1450614	1712953
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1088469	886567
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-20	-
Усього за розділом I	1495	4455581	4493491
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	500267	15586
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	625931	277880
Довгострокові забезпечення	1520	1396	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	66815	69909
Цільове фінансування	1525	1502	1502
Усього за розділом II	1595	1195911	364877
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	114136	614286
товари, роботи, послуги	1615	3540708	1982280
розрахунками з бюджетом	1620	10803	14900
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	14734	13721
розрахунками з оплати праці	1630	32464	36666
за одержаними авансами	1635	694026	684871

за розрахунками з учасниками	1640	407371	627470
із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-

Продовження додатку В

Доходи майбутніх періодів	1665	63612	63564
Інші поточні зобов'язання	1690	65	84
Усього за розділом III	1695	232996	345145
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	10762407	9241355
		-	

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13639338	13514322
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13108530)	(12964328)
Валовий: прибуток	2090	530808	549994
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	159051	975351
Адміністративні витрати	2130	(136982)	(181503)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(148377)	(95913)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	404500	1247929
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	151530	111691
Інші доходи	2240	38253	3416
Фінансові витрати	2250	(310532)	(55819)
Витрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(211950)	(8013)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	71801	1299204
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	11985	(294871)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	83786	1004333
збиток	2355	-	-

Закінчення додатку В

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Дооцінка (уцінка) необоротних активів</i>	2400	-	-
<i>Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів</i>	2405	-	-
<i>Накопичені курсові різниці</i>	2410	-	-
<i>Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств</i>	2415	-	-
<i>Інший сукупний дохід</i>	2445	7194	36912
<i>Інший сукупний дохід до оподаткування</i>	2450	7194	36912
<i>Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом</i>	2455	1295	-
<i>Інший сукупний дохід після оподаткування</i>	2460	5899	36912
<i>Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)</i>	2465	89685	1041245

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

<i>Назва статті</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Матеріальні затрати</i>	2500	5153568	5488241
<i>Витрати на оплату праці</i>	2505	924732	952384
<i>Відрахування на соціальні заходи</i>	2510	296096	365702
<i>Амортизація</i>	2515	359914	300634
<i>Інші операційні витрати</i>	2520	613146	443784
<i>Разом</i>	2550	7347456	7550745

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

<i>Назва статті</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>Середньорічна кількість простих акцій</i>	2600	108364280	108364280
<i>Скоригована середньорічна кількість простих акцій</i>	2605	108364280	108364280
<i>Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію</i>	2610	0.77	46631
<i>Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію</i>	2615	-	-
<i>Дивіденди на одну просту акцію</i>	2650	-	28887

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Г

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство: ФГ «Геолінське»

Територія України

Організаційно-правова форма господарювання: фермерське господарство

Вид економічної діяльності: сільськогосподарська діяльність

Середня кількість працівників: 67

Адреса, телефон: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.

Одиниця виміру: тис. грн

Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
2013 12 31	
за ЄДРПОУ	00131305
за КОАТУУ	80342
за КОПФГ	230
за КВЕД	35.11

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4407	9249
первісна вартість	1001	34023	41158
накопичена амортизація	1002	29616	31909
Незавершені капітальні інвестиції	1005	931387	755279
Основні засоби	1010	4515151	6638899
первісна вартість	1011	5439447	7086528
знос	1012	924296	447629
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6574	6574
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	6574	6574
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	5462961	7410001
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	211268	275603
Виробничі запаси	1101	210223	274554
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	205	274
Товари	1104	840	775
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2917416	3362699

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5435	287397
---	------	------	--------

Продовження додатку Г

з бюджетом	1135	289710	89529
у тому числі з податку на прибуток	1136	83398	40409
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31766	50104
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	285624	151037
Готівка	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	14304	17853
Інші оборотні активи	1190	22871	273624
Усього за розділом II	1195	3778394	4507846
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	9241355	11917847
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	27091	27091
Капітал у дооцінках	1405	1866880	4133958
Додатковий капітал	1410	1712953	1832521
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	886567	271405
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	4493491	5722165
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	15586	289863
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	277880	49719
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	69909	75461
Цільове фінансування	1525	1502	1500
Усього за розділом II	1595	364877	416543
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	614286	682626
товари, роботи, послуги	1615	1982280	2433688
розрахунками з бюджетом	1620	14900	16735
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	13721	14713
розрахунками з оплати праці	1630	36666	37410
за розрахунками з учасниками	1640	627470	556165
Поточні забезпечення	1660	63564	58591
Доходи майбутніх періодів	1665	84	56
Інші поточні зобов'язання	1690	345145	1089837
Усього за розділом III	1695	4382987	5779139
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700	-	-

утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	9241355	11917847

Продовження додатку Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	18118511	13639338
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(17650255)	(13108530)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	468256	530808
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	147079	159051
Адміністративні витрати	2130	(175506)	(136982)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(424001)	(148377)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	15828	404500
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	69842	151530
Інші доходи	2240	152490	38253
Фінансові витрати	2250	(210053)	(310532)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(1965070)	(211950)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	71801
збиток	2295	(1936963)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	334272	11985
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-	83786
збиток	2355	(1602691)	-

ІІ. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	3396162	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-

Продовження додатку Г

Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-10025	7194
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	3386137	7194
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-651488	-1295
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	2734649	5899
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1131958	89685

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	7731445	5153568
Витрати на оплату праці	2505	985813	924732
Відрахування на соціальні заходи	2510	310908	296096
Амортизація	2515	593724	359914
Інші операційні витрати	2520	1159352	613146
Разом	2550	10781242	7347456

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Д

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

	КОДИ
Підприємство: ФГ « <u>Геолінське</u> »	2013 12 31
Територія України	за ЄДРПОУ 00131305
Організаційно-правова форма господарювання: <u>фермерське господарство</u>	за КОАТУУ 80342
Вид економічної діяльності: <u>сільськогосподарська діяльність</u>	за КОПФГ 230
Середня кількість працівників: 67	за КВЕД 35.11
Адреса, телефон: 19141, Черкаська область, Монастирищенський район, с. Теолін.	
Одиниця виміру: тис. грн	

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	9249	7928
первісна вартість	1001	41158	46696
накопичена амортизація	1002	31909	38768
Незавершені капітальні інвестиції	1005	755279	800609
Основні засоби	1010	6638899	6529493
первісна вартість	1011	7086528	7803687
знос	1012	447629	1274194
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6574	4016
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	59041
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	161567
Усього за розділом I	1095	7410001	7562654
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	275603	351368
Виробничі запаси	1101	274554	348682
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	274	137
Товари	1104	775	2549
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3286889	6068327
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	287397	290860

Продовження додатку Д

з бюджетом	1135	107352	60178
у тому числі з податку на прибуток	1136	58232	60178
з нарахованих доходів	1140	-	-
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	50104	730630
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	151037	258072
Готівка	1166	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	17853	19529
Інші оборотні активи	1190	273624	663279
Усього за розділом II	1195	4449859	8442243
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	11859860	16004897
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	27091	27091
Капітал у дооцінках	1405	4133958	3530185
Додатковий капітал	1410	1832521	1884273
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-363735	218133
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	5629835	5659682
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	289863	62762
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	49719	301522
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	1500	1500
Усього за розділом II	1595	416543	523879
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	682626	773257
товари, роботи, послуги	1615	2433688	3841959
розрахунками з бюджетом	1620	16735	111475
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	14713	7126
розрахунками з оплати праці	1630	37410	36455
за одержаними авансами	1635	889318	1698984
за розрахунками з учасниками	1640	556165	556133
Поточні забезпечення	1660	58591	85842
Доходи майбутніх періодів	1665	56	56
Інші поточні зобов'язання	1690	1124180	2710049
Усього за розділом III	1695	5813482	9821336
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами,	1700	-	0

утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	11859860	16004897

Продовження додатку Д

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23734784	18055336
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(24324434)	(17633561)
Валовий: прибуток	2090	-	421775
збиток	2095	(589650)	-
Інші операційні доходи	2120	794603	147079
Адміністративні витрати	2130	(183248)	(175506)
Витрати на збут	2150	-	-
Інші операційні витрати	2180	(376121)	(487673)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(354416)	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	122291	69842
Інші доходи	2240	400322	152490
Фінансові витрати	2250	(273147)	(210053)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(113568)	(1965070)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(218518)	(2047116)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	221096	352095
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2578	-
збиток	2355	-	(1695021)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	3396162
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-

Закінчення додатку Д

Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-29583	-10025
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-29583	3386137
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5325	-651488
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-24258	2734649
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-21680	1039629

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	10643676	7731445
Витрати на оплату праці	2505	1093339	985813
Відрахування на соціальні заходи	2510	183958	310908
Амортизація	2515	869333	593724
Інші операційні витрати	2520	1701089	1206330
Разом	2550	14491395	10828220

Керівник

Головний бухгалтер